

ЗАКОН О РУДАРСТВУ

ГЛАВА I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се услови и начин експлоатације минералних сировина, изградња, коришћење и одржавање рударских објеката, рударски пројекти, рударска геодетска мјерења и планови, мјере заштите и друга питања која се односе на експлоатацију минералних сировина, кадровски услови за обављање одређених послова у рударству, као и услови за издавање и одузимање лиценци у рударству.

Члан 2.

(1) Циљ овог закона је управљање минералним сировинама ради постизања рационалне и одрживе експлоатације минералних сировина, постизања друштвеног и привредног развоја, као и заштите рудног богатства.

(2) Одредбе овог закона не односе се на планско дислоцирање шљунка и пијесака из корита ријека, са обала ријека и водног земљишта, које се врши у складу са законом којим се уређује област вода.

Члан 3.

(1) Појмови употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) рудник је ограничени простор на површини земље или испод површине земље гдје се врши експлоатација минералних сировина,

2) минерална вода је свака подземна вода која има минерализацију већу од 1 g/l, као и вода са минерализацијом мањом од 1 g/l која садржи микроелементе који могу имати фармакодинамичко дјеловање на људски организам, а чија је температура једнака или мања од средње годишње температуре ваздуха подручја у којем се вода налази,

3) термална вода је подземна вода чија је температура виша од средње годишње температуре ваздуха подручја у којем се ова вода налази и са минерализацијом мањом од 1 g/l,

4) термоминерална вода је минерална вода чија је температура виша од средње годишње температуре ваздуха подручја у којем се ова вода налази,

5) техничка вода је подземна вода која се користи за наводњавање и у индустрији,

6) геотермални извор је извор топлоте условљен земљиним топлотом која се одражава кроз термалне флуиде и топлотни ефекат стијена,

7) техногене минералне сировине представљају дио минералних сировина насталих у процесу експлоатације, припреме и прераде примарних минералних сировина, као и секундарних концентрација, а налазе се у рудничким и флотацијским одлагалиштима, пепелиштима, депонијама металуршке шлаке и другим депонијама,

8) подземна експлоатација су методе извођења рударских радова на отварању, разради, припреми, откопавању, бушењу и минирању, изради подземних просторија, транспорту, извозу, провјетравању у подземним просторијама и на откопима, одводњавању уз придржавање мјера безбједности и здравља на раду и мјера заштите животне средине,

9) површинска експлоатација су методе извођења рударских радова на припреми, отварању, бушењу и минирању, откопавању, транспорту, одлагању, одводњавању, провјетравању и рекултивацији на површинским коповима

1153

На основу Амандмана XL тачка 2. на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О РУДАРСТВУ

Проглашавам Закон о рударству, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Двадесет петој сједници, одржаној 21. јуна 2018. године, а Вијеће народа 2. јула 2018. године констатовало да усвојеним Законом о

и одлагалиштима, уз придржавање мјера безбједности и здравља на раду, мјера заштите од пожара и мјера заштите животне средине,

10) јама је рударски објекат који се формира подземном експлоатацијом лежишта минералне сировине,

11) површински коп је рударски објекат који се формира површинском експлоатацијом лежишта минералне сировине,

12) лиценца је овлашћење које се даје правном или физичком лицу за обављање одређених послова у области рударства, у складу са овим законом,

13) пројектант је лице одговарајуће стручне спреме које посједује лиценцу за израду поједине фазе рударског пројекта,

14) ревидент је лице одговарајуће стручне спреме које посједује лиценцу за ревизију поједине фазе рударског пројекта, завршен први циклус студијског програма у трајању од четири године и остварених 240 ECTS бодова или еквивалент,

15) јаловина је чврсти отпад или муљ настао при откопавању минералних сировина површинском експлоатацијом или подземном експлоатацијом, односно отпад који преостаје након обраде минералне сировине поступцима одвајања (дробљење, мљевање, класирање, флотација и остали физичко-хемијски поступци), који се предузимају ради издвајања корисне минералне сировине,

16) флотацијска јаловина је рударски отпад добијен у процесу флотације минералне сировине,

17) одлагалиште је простор предвиђен за одлагање рударског отпада у чврстом или течном стању или у облику раствора и суспензија,

18) рекултивација земљишта је довођење земљишта у задовољавајуће стање у току и након завршене експлоатације минералних сировина на дијелу земљишта гдје је обављана експлоатација, посебно у вези са квалитетом тла, пољопривредним културама, животињским свијетом, природним стаништима, водом, шумама и корисном употребом земљишта,

19) рударска механизација су рударски објекти који се самостално могу користити и као такви су предвиђени рударским пројектом (дампери, камиони, багери, утоваривачи, дозери, мобилне дробилнице и друга механизација),

20) припрема минералних сировина су сви процеси уситњавања минералних сировина (дробљење, просијавање, мљевање, класирање), концентрације или сепарације корисних минерала од јаловине (ручно или аутоматско одабирање, гравитацијска, флотацијска, магнетска и електростатичка концентрација, лужење минералних сировина и ископина и даље припремање раствора у циљу концентрације корисних компонената), одводњавање производа концентрације, односно сепарације (згушњавање, филтрирање и сушење), као и сви процеси хидротранспорта пулпе, пепела или концентрата, одлагање флотацијске јаловине и окупљавања минералних сировина и концентрата (пелетизација и брикетирање), сепарације пијеска, шљунка и камена, као и процеси примарне припреме украсног и другог камена,

21) минерални ресурси су економски интересантне концентрације или појаве минералних сировина у земљиној кори, у таквој форми и са таквим квалитетом и количином да постоје реални изгледи за економичну експлоатацију,

22) резерве минералних сировина су геолошки утврђене количине минералних сировина у неком лежишту за које је утврђено да се при одређеним техничким, технолошким и еколошким условима могу економично експлоатисати,

23) рударски отпад је отпад настао од екстрактивне индустрије, односно отпад настао приликом експлоатације, припреме и складиштења минералних сировина, као и отпад добијен у процесу припреме руде који подразумева механички, физички, биолошки, топлотни или хемијски поступак (измјена димензија, сепарација и излуживање, прерада раније одбаченог отпада), искључујући топљење,

термо процесу производње (осим печења кречњака) и металуршке процесу, као и нафтна исплака,

24) заштитни стуб је подручје у којем није дозвољено откопавање минералних сировина, којим се штите подземни објекти, објекти на површини и добра од општег значаја,

25) откривка је количина земље која се уклања да би се дошло до корисне минералне сировине,

26) рударски истражни рад је рударски рад који се изводи у циљу истраживања лежишта минералних сировина,

27) рударска метода рада је метода код које се примењује технологија одређена техничким прописима и прописима из области заштите на раду у рударству.

(2) Граматички изрази употријебљени у овом закону за означавање мушког и женског рода подразумевају оба пола.

Члан 4.

(1) Рудним богатством сматрају се све органске и неорганске минералне сировине у чврстом, растреситом, течном и гасовитом стању или у природним растворима, које се налазе у примарном лежишту, у наносима и одлагалиштима и техногене сировине (у даљем тексту: минералне сировине).

(2) Рудно богатство је добро од општег интереса у својини Републике Српске и на њему се може стећи право коришћења под условима и на начин утврђен законом којим се уређује област концесија.

(3) За коришћење рудног богатства плаћа се накнада у складу са законом којим се уређује област концесија.

Члан 5.

Минералним сировинама сматрају се:

1) све врсте угља, угљоводоника (нафта и земни гас) и остали природни гасови, асфалт, уљни шкриљци и радиоактивне руде,

2) металичне минералне сировине и њихова употребљива једињења,

3) неметаличне минералне сировине, сировине за индустријску прераду и за добијање грађевинског материјала,

4) све врсте соли и соних вода,

5) воде испод површине земље: минералне, техничке и термоминералне воде, геотермални извори, термалне воде и гасови који се са њима јављају (у даљем тексту: подземне воде),

6) техногене минералне сировине које су резултат експлоатације и прераде минералних сировина,

7) све друге минералне сировине природног поријекла.

Члан 6.

Рударски објекти, постројења и уређаји (у даљем тексту: рударски објекти) су:

1) објекти, постројења и уређаји у саставу рудника који су у вези са технолошким процесом рударских истражних радова, експлоатације, припреме, обogaћивања и оплемењивања минералних сировина, одлагања откривке и јаловине, шљаке, пепела и одлагања минералних сировина на депонијама за хомогенизацију,

2) објекти за заштиту рудника од подземних и површинских вода,

3) објекти на нафтним и гасним пољима који су непосредно везани за технолошки процес експлоатације и транспорта нафте, гаса и подземних вода,

4) објекти за подземно складиштење природног гаса и сирове нафте,

5) објекти, постројења и уређаји који чине цјелину са електричном мрежом рудника,

6) главни и помоћни магацини експлозива и експлозивних средстава,

7) објекти, постројења и уређаји за експлоатацију подземних вода или других минералних сировина цијевним системом и бушотинама,

8) индустријски колосиједи, висице жичаре, путеви и моторна возила за превоз минералне сировине у лежишту и од лежишта до објеката за припрему, обогаћивање, оплемењивање и одлагалишта ако се за превоз не користи јавна саобраћајница, радионице рудника које служе за ремонт и одржавање опреме у технолошком процесу истраживања и експлоатације минералних сировина које се налазе у одобреном експлоатационом пољу и

9) лампаре, просторије станице за спасавање, гардеробе са купатилима, просторије за смјештај и одржавање средстава личне заштите, самоспасаца, станице и инструменти за контролу гасова, паре, прашине и микроклиме и компресорске станице.

Члан 7.

Рударским радовима сматрају се радови:

1) на изради бушотина у сврху експлоатације минералне сировине, изради етажа, изради хоризонталних, косих и вертикалних јамских просторија,

2) на изради, изградњи и реконструкцији рударских објеката у земљи и на њеној површини,

3) на припреми, отварању и експлоатацији лежишта минералне сировине,

4) на припреми, преради, обогаћивању и оплемењивању минералне сировине,

5) на одлагању рударског отпада и депоновању корисне минералне сировине,

6) који се обављају у циљу истраживања минералне сировине (усједи, засједи, поткопи и друго),

7) на извођењу свих врста мињања на површини или испод површине земље, примарна и секундарна мињања и сва масовна мињања, код откопних и других рударских радова,

8) на изради тунела, галерија и других подземних просторија, насипа, усјека, депонија, одлагалишта, етажних и других путева у експлоатационом пољу, одводних канала и грађевинских објеката рударским методама рада на површини или испод површине земље, јамских ископа, као и подграђивања у току извођења рударских истражних радова и експлоатације минералне сировине,

9) на одводњавању и испумпавању вода у оквиру експлоатационог поља,

10) рударских геодетских и сеизмичких мјерења,

11) на реконструкцији и одржавању рударских просторија после прекида експлоатације минералне сировине,

12) на затварању рударских објеката, санацији и рекултивацији земљишта оштећеног рударским радовима,

13) на санацији и рекултивацији напуштених истражних простора, површинских копова и рудника рударским методама рада,

14) на сепарацији нафте и гаса, припреми за транспорт и ускладиштење, издвајању природних течних гасова у дегазолинажама и сличним постројењима на експлоатационом пољу, као и транспорту ових сировина сабирним нафтоводима и гасоводима на експлоатационом пољу,

15) на монтажи, техничкој заштити, одржавању, поправкама, преправкама и техничкој контроли рударских објеката,

16) који се изводе ради заштите на раду, заштите од пожара, заштите животне средине и заштите од елементарних непогода у експлоатационом пољу.

Члан 8.

(1) Стратегијом управљања минералним сировинама (у даљем тексту: Стратегија) утврђују се мјере и активности које се предузимају ради остварења стратешких дугорочних циљева у области геолошких истраживања и експлоатације свих врста минералних сировина.

(2) Стратегијом се одређују дугорочни циљеви развоја рударства и геолошких истраживања минералних сировина.

(3) Стратегију доноси Народна скупштина Републике Српске, на приједлог Владе Републике Српске (у даљем тексту: Влада) за период од десет година.

(4) Ради спровођења Стратегије Влада доноси акционе планове.

(5) Јединице локалне самоуправе дужне су да своје развојне документе усклађују са Стратегијом.

ГЛАВА II

ЕКСПЛОАТАЦИЈА МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА

1. Услови и начин извођења

Члан 9.

(1) Експлоатацијом минералних сировина, у смислу овог закона, сматра се извођење радова на припреми, отварању, разради, откопавању, провјетравању, транспорту, одлагању, одводњавању, обогаћивању и оплемењивању минералних сировина, као и извођење других рударских радова прописаних овим законом, у земљи и на њеној површини.

(2) Експлоатацијом подземних вода сматрају се радови на изради експлоатационих бушотина, каптажа, водозахвата, радови на техничкој заштити, одржавању, преправкама, поправкама, техничкој контроли и затварању рударских објеката.

(3) Експлоатацијом нафте и земних гасова сматрају се: радови на изради експлоатационих бушотина, радови на сепарацији нафте и гаса, припреми нафте и гаса на експлоатационом пољу за транспорт и ускладиштење, издвајање природних течних гасова у дегазолинажама и сличним постројењима на експлоатационом пољу, као и транспорт ових сировина сабирним нафтоводима и гасоводима на експлоатационом пољу.

Члан 10.

(1) Експлоатација минералних сировина врши се искључиво путем концесије, која се додјељује у складу са законом којим се уређује област концесија.

(2) Изузетно, без уговора о концесији, Влада може рјешењем одобрити експлоатацију камена у количини до 5.000 м³ за изградњу или реконструкцију вјерских објеката и културно-историјских споменика, као и за санацију посљедица елементарних непогода.

(3) Извођење радова на експлоатацији из става 2. овог члана може да врши само правно лице које посједује лиценцу прописану овим законом.

(4) Правно лице из става 3. овог члана дужно је да рударске радове изводи по одобреном упрошћеном рударском пројекту.

(5) Носилац одобрења за експлоатацију из става 2. овог члана дужан је да Министарству индустрије, енергетике и рударства (у даљем тексту: Министарство) достави геодетски снимак стања терена, 15 дана прије почетка експлоатације.

(6) Након завршене експлоатације, носилац одобрења из става 2. овог члана дужан је да Министарству у року од 15 дана достави геодетски снимак измијењеног стања терена, као и извјештај о извршеној експлоатацији и утрошку камена.

(7) Геодетски снимак терена из ст. 5. и 6. овог закона обавезно израђује правно лице које посједује лиценцу за рударска геодетска мјерења.

(8) Носилац одобрења за експлоатацију из става 2. овог члана дужан је да о почетку извођења рударских радова по одобреном рударском пројекту обавијести Министарство, Републичку управу за инспекцијске послове (у даљем тексту: Инспекторат) и надлежни орган јединице локалне самоуправе на чијој територији ће изводити радове, најкасније 15 дана прије почетка извођења радова.

Члан 11.

(1) Експлоатацију минералних сировина и извођење других рударских радова може да врши правно лице које посједује одговарајућу лиценцу прописану овим законом.

(2) Министар индустрије, енергетике и рударства (у даљем тексту: министар), на приједлог комисије која утврђује испуњеност услова за обављање послова експлоатације, издаје лиценцу за експлоатацију правном лицу, које:

1) је уписано у регистар пословних субјеката код надлежног регистарског суда за обављање те дјелатности и са њом повезаних дјелатности,

2) за обављање послова руковођења рударским радovima, надзора и других стручних послова има у радном односу на неодређено вријеме са пуним радним временом раднике који испуњавају услове у вези са врстом и степеном стручне спреме, радним искуством и овлашћењем за обављање тих послова,

3) испуњава услове у вези са техничком опремљеношћу, заштитом на раду, заштитом и унапређивањем животне средине,

4) испуњава посебне услове прописане одредбама овог закона и прописа донесених на основу њега,

5) уплати накнаду за трошкове издавања лиценце.

(3) Концесионар може извођење рударских радова повјерити правном лицу (у даљем тексту: извођач) које посједује лиценцу за њихово обављање и са којим има закључен уговор за извођење тих радова.

(4) Извођач из става 2. овог члана дужан је да се, приликом обављања послова за које је ангажован, придржава одредаба овог закона.

(5) За неизвршавање обавеза извођача из става 3. овог члана одговоран је и концесионар.

(6) Извођач из става 2. овог члана не може ангажовати друго правно лице за обављање послова за које је га је ангажовао концесионар.

(7) Концесионар који самостално изводи рударске радове има права и обавезе које су овим законом прописане за извођача радова.

Члан 12.

(1) Концесионар је дужан да обезбиједи стручни надзор при експлоатацији минералних сировина и извођењу других рударских радова.

(2) Стручни надзор обухвата: контролу извођења рударских радова према одобреној пројектној документацији, праћење пројектоване динамике радова, провјеру квалитета извођења радова и примјену прописа из области рударства, контролу примјене мјера заштите на раду и заштите здравља, мјера заштите од пожара, заштите животне средине и културних добара.

(3) Послове стручног надзора концесионар може повјерити другом правном лицу које посједује лиценцу у складу са овим законом.

Члан 13.

Експлоатација минералне сировине врши се на начин којим се обезбјеђује оптимално искоришћавање лежишта минералне сировине, безбједност људи, објеката и имовине и заштита животне средине, а у складу са савременим научним достигнућима, прописима, стандардима и техничким нормативима који се односе на ту врсту објеката и радова и прописима којима су утврђени услови у вези са заштитом на раду, заштитом од пожара и експлозијом и заштитом животне средине.

2. Експлоатационо поље

Члан 14.

(1) Експлоатација минералних сировина врши се унутар граница одобреног експлоатационог поља.

(2) Експлоатационо поље обухвата простор у коме су овијерене резерве минералне сировине, простор планиран за одлагање минералне сировине, откривке и јаловине, као и простор планиран за изградњу рударских објеката из члана 6. овог закона.

(3) Експлоатационо поље ограничено је одговарајућим полигоном линијама на површини терена и простире се до пројектоване дубине експлоатације.

(4) Облик, број и величина експлоатационих поља утврђује се у зависности од врсте минералне сировине, услова рационалне експлоатације и простора потребног за смјештај рударских објеката.

(5) Лежишта минералних сировина могу се подијелити на више експлоатационих поља.

(6) Границе експлоатационих поља обавезно се обиљежавају међним биљегама на терену.

Члан 15.

(1) Министар доноси рјешење којим се одобрава експлоатационо поље на основу поднесеног захтјева концесионара.

(2) Прије доношења рјешења из става 1. овог члана, министар именује комисију за одређивање граница експлоатационог поља која врши преглед на лицу мјеста.

(3) Рјешење из става 1. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

(4) Накнада за трошкове одобравања експлоатационог поља износи 500 КМ и сноси је подносилац захтјева.

(5) Накнада за трошкове одобравања експлоатационог поља се уплаћује на рачун буџета Републике Српске.

(6) Министар доноси правилник којим се прописује поступак одобравања експлоатационог поља и начин вођења евиденције о одобреним експлоатационим пољима.

Члан 16.

(1) На експлоатационом пољу могу да се граде само рударски објекти.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, на експлоатационом пољу могу да се граде и објекти који се не сматрају рударским објектима, као што су: управне зграде, ресторани, складишни објекти на површини који нису у вези са технолошким процесом, асфалтне базе и бетонаре.

(3) Преко експлоатационог поља могу да се граде и јавни путеви, жељезничке пруге, канали и друге саобраћајнице, као и електрични водови високог напона са одређеним заштитним стубовима, након претходно прибављене сагласности Министарства.

(4) Изградња објеката из ст. 2. и 3. овог члана врши се у складу са прописима којима се уређује област грађења.

(5) Прије издавања локацијских услова за изградњу објеката из става 3. овог члана, прибавља се мишљење концесионара о најповољнијем правцу и положају ових објеката на експлоатационом пољу.

(6) Концесионар има право на накнаду стварне штете проузроковане изградњом објеката из става 3. овог члана.

Члан 17.

(1) Ако на једном експлоатационом пољу има више врста минералне сировине, концесионар којем је већ додијељена концесија за експлоатацију одређене минералне сировине, може на истом експлоатационом пољу вршити и експлоатацију других минералних сировина, само ако му је додијељена концесија и за ту врсту минералне сировине.

(2) На истом експлоатационом пољу за минералне сировине које нису обухваћене додијељеном концесијом могу да се додијеле концесије и другим правним лицима, под условом да се тим експлоатацијама не омета и не угрожава рад концесионара којем је већ додијељена концесија и који врши експлоатацију.

Члан 18.

(1) Концесионар је дужан да истовремено са експлоатацијом минералне сировине врши геолошка или експлоатациона истраживања на одобреном експлоатационом пољу ради промјене категорије постојећих резерви минералне сировине.

(2) Геолошка истраживања из става 1. овог члана неће се вршити ако су на одобреном експлоатационом пољу све резерве минералне сировине категорисане као резерве А категорије.

(3) Геолошка истраживања из става 1. овог члана врше се у складу са одредбама закона којим се уређује област геолошких истраживања.

Члан 19.

(1) Концесионар може да користи, за своје потребе, воде које се отворе рударским радовима све до мјеста њиховог утока у сталне површинске воде, у складу са прописима о заштити животне средине.

(2) Концесионар је одговоран за штету која настане извођењем рударских радова и дужан је да ту штету надокнади, осим ако се докаже да је штета настала усљед непредвиђеног догађаја (више силе) или кривицом оштећеног или трећег лица.

ГЛАВА III

РУДАРСКИ ПРОЈЕКТИ, ИЗВОЂЕЊЕ РУДАРСКИХ РАДОВА И УПОТРЕБА РУДАРСКИХ ОБЈЕКТА

1. Врсте рударских пројеката

Члан 20.

(1) Рударски пројекти на основу којих се изводе рударски радови дијеле се на:

- 1) главни рударски пројекат,
- 2) допунски рударски пројекат,
- 3) технички рударски пројекат,
- 4) упрошћени рударски пројекат.

(2) Рударски пројекти из става 1. овог члана израђују се на основу елабората о класификацији, категоризацији и прорачуну резерви минералне сировине (у даљем тексту: елаборат о резервама) и студије економске оправданости додјеле концесије којом се разрађују и анализирају технички, технолошки и економски услови извођења радова, услови заштите на раду и заштите здравља, заштите од пожара, заштите животне средине, заштите вода, рекултивација земљишта и други услови од утицаја на оцјену техничко-технолошке и економске оправданости експлоатације и извођења рударских радова.

Члан 21.

(1) Главни рударски пројекат израђује се за:

- 1) отварање нових рудника,
- 2) изградњу нових сабирних станица при експлоатацији нафте и гаса,
- 3) отварање нових рудних лежишта у постојећим рудницама и нафтним и гасним пољима,
- 4) поновно покретање неактивних и напуштених рудника.

(2) Главни рударски пројекат израђује се на основу билансних резерви минералне сировине А, Б и Ц1 категорије, обухваћених елаборатом о резервама.

(3) За израду главног рударског пројекта неопходно је најмање 60% удјела масе резерви А и Б категорије, од чега резерве А категорије не могу да буду мање од 10%.

(4) Укупно утврђене билансне резерве Ц1 категорије, као подлога за пројектовање главног рударског пројекта, могу да износе највише 50%, ако се континуирано настављају на резерве Б категорије или када њихов просторни положај омогућава откопавање истим захватом отварања.

Члан 22.

(1) Допунски рударски пројекат израђује се при одступању од главног рударског пројекта при:

- 1) промјени капацитета рудника,
- 2) изградњи нових рударских објеката и постројења у постојећим рудницама,

2) извођењу рударских радова на отварању и експлоатацији нових хоризоната, етажа, ревира, откопних поља или дијелова слоја и рудних тијела, дијелова течних и гасовитих лежишта,

3) изради нових рударских извозних и вјетрених окана, система вентилације и изради истражних окана и јамских просторија,

4) изградњи нових јамских магацина експлозива и увођењу нове откопне методе или битној измјени постојеће откопне методе,

5) изградњи и већој реконструкцији рударских објеката директно везаних за експлоатацију или прераду минералне сировине,

6) трајној обустави радова, санирању већих клизишта и другим већим санацијама,

7) унапређивању примјењених или увођењу нових метода експлоатације минералне сировине.

(2) Пројекат из става 1. овог члана обавезно се израђује у складу са одобреним главним рударским пројектом.

Члан 23.

(1) Технички рударски пројекти израђују се у складу са одобреним главним и допунским рударским пројектом у циљу детаљне разраде технолошке операције извођења рударских радова:

- 1) бушења и минирања,
  - 2) откопавања, транспорта и депоновања корисне минералне сировине,
  - 3) откопавања, транспорта и одлагања јаловине,
  - 4) транспорта и одлагања флотацијске јаловине,
  - 5) заштите рударских објеката од дотока површинских и подземних вода,
  - 6) при реконструкцији или унапређивању рударских објеката и рудничке инфраструктуре и стационарних рударских објеката, уколико посједују одобрење за употребу издато у складу са овим законом,
  - 7) на изради система провјетравања и вентилације, напajaња електричном енергијом и компримираним ваздухом.
- (2) Технички рударски пројекат обавезно се израђује и за израду тунела, галерија и других грађевинских објеката рударским методама рада на површини или испод површине земље, и они након одобравања од Министарства чине саставни дио главног пројеката.
- (3) Техничким рударским пројектима из ст. 1. и 2. овог члана детаљно се дефинише динамика радова за одговарајући период извођења рударских радова.
- (4) Министар доноси правилник којим се прописује спровођење техничких мјера и мјера заштите при извођењу рударских радова на површини или испод земље који нису везани за радове експлоатације минералних сировина.

Члан 24.

(1) Упрошћени рударски пројекат израђује се за мања и нужна одступања од главног, односно допунског рударског пројекта која немају утицај на основна пројектна рјешења, радове мањег обима, једноставније и типске рударске објекте.

(2) Упрошћени рударски пројекат израђује се и за извођење рударских истражних радова планираних пројектом детаљних геолошких истраживања, као и за радове из члана 10. став 2. овог закона.

2. Израда и ревизија рударских пројеката

Члан 25.

(1) Израду рударских пројеката за све врсте радова или само за поједине врсте радова (у даљем тексту: фаза) може вршити правно лице које посједује лиценцу за израду рударских пројеката.

(2) Министар, на приједлог комисије која утврђује испуњеност услова за обављање послова израде рударских

пројеката, издаје лиценцу из става 1. овог члана правном лицу, које:

- 1) је уписано у регистар пословних субјеката код надлежног регистарског суда за обављање те дјелатности,
  - 2) у радном односу са пуним радним временом има запослена два дипломирана инжењера рударства са лиценцом,
  - 3) испуњава услове у вези са техничком опремљеношћу и заштитом на раду,
  - 4) испуњава посебне услове прописане одредбама овог закона и прописа донесених на основу њега,
  - 5) уплати накнаду за трошкове издавања лиценце.
- (3) Лиценца за израду поједине фазе рударског пројекта издаје се дипломираном инжењеру одговарајуће струке и смјера, који има:

- 1) завршен први циклус студијског програма у трајању од четири године и остварених 240 ECTS бодова или еквивалент,
  - 2) положен стручни испит у области рударства,
  - 3) најмање три године радног искуства на пословима у технолошком процесу за који се израђује пројекат или на пројектовању у технолошком процесу за који се израђује пројекат,
  - 4) доказ о уплаћеној накнади прописаној за трошкове издавања лиценце,
  - 5) испуњене и друге посебне услове прописане одредбама овог закона и прописа донесених на основу њега.
- (4) Уколико правно лице које врши израду рударских пројеката нема запослене инжењере одговарајуће струке са лиценцом, може на основу уговора ангажовати физичко лице са одговарајућом лиценцом.
- (5) Правно лице из става 1. овог члана за израду рударских пројеката за објекте на површини (гардеробе са купатилом, станице за спасавање, диспечерске центре, регулације водотока, соноводе, индустријске колосијеке, жичаре, путеве, радионице, складишта, резервоаре, главне трафостанице, далеководне и систем веза) и за израду пројекта рекултивације може да ангажује друго правно лице које испуњава услове за израду пројектне документације у складу са одговарајућим прописима.

(6) Правно лице из става 1. овог члана дужно је да се при изради рударских пројеката придржава прописаних мјера заштите на раду и заштите здравља, заштите животне средине, стандарда и техничких норматива за рударске радове и да користи поуздане податке о утврђеним количинама и квалитету минералне сировине, те да примени рационалну методу експлоатације лежишта, користећи савремена достигнућа науке и технике.

(7) За сва техничка рјешења и квалитет пројекта одговорно је правно лице у коме је пројекат израђен и пројектант који га је израдио.

Члан 26.

У изради рударских пројеката није дозвољено учешће лица која:

- 1) не посједују лиценцу за пројектовање,
- 2) су запослена у Министарству,
- 3) су запослена у Инспекторату.

Члан 27.

- (1) Рударски пројекти подлијежу ревизији.
- (2) Ревизија рударских пројеката обухвата контролу пројекта у вези са:
  - 1) испуњеношћу услова правног лица и физичких лица која су учествовала у изради пројекта,
  - 2) техничким и технолошким рјешењима,
  - 3) усклађеношћу са законом и другим прописима из области рударства,
  - 4) примјеном савремених достигнућа науке и технике,

5) примјеном мјера и норматива заштите на раду и заштите здравља, заштите животне средине, заштите од пожара, сигурности људи и објеката, подземних, површинских и сусједних објеката.

Члан 28.

(1) Ревизију главног, допунског и техничког рударског пројекта врши комисија чије чланове бира концесионар или лице које врши израду главног пројекта из члана 23. став 2. овог закона, са листе лиценцираних лица.

(2) Комисију из става 1. овог члана чини најмање три члана од којих је један члан одређен за предсједника.

(3) Број чланова комисије из става 1. овог члана зависи од сложености рударског

пројекта који је предмет ревизије.

(4) Чланови комисије из става 1. овог члана могу бити лица која посједују лиценцу за ревизију рударских пројеката.

(5) Члановима комисије за ревизију рударског пројекта припада накнада за рад.

(6) Лиценца за ревизију поједине фазе рударског пројекта издаје се дипломираном инжењеру одговарајуће струке и смјера који има:

1) завршен први циклус студијског програма у трајању од четири године и остварених 240 ECTS бодова или еквивалент,

2) положен стручни испит у области рударства,

3) најмање пет година радног искуства на пословима у технолошком процесу за који се ревидира пројекат или на пројектовању у технолошком процесу за који се ревидира пројекат,

4) доказ о уплаћеној накнади прописаној за трошкове издавања лиценце,

5) испуњене и друге посебне услове прописане одредбама овог закона и прописа донесених на основу њега.

(7) Ревизију упрошћеног рударског пројекта врши лице са лиценцом за ревизију које својим актом овласти концесионар.

Члан 29.

(1) Након завршене ревизије рударског пројекта комисија из члана 28. став 1. овог закона дужна је да у року од осам дана сачини извјештај о извршеној ревизији рударског пројекта и ревизионом клаузулом потврди да је пројекат урађен у складу са овим законом и другим прописима.

(2) Уз извјештај из става 1. овог члана, комисија је дужна да концесионару или лицу које врши израду главног пројекта из члана 23. став 2. овог закона, без одгађања, достави три примјерка ревидираног пројекта.

(3) За квалитет ревизије рударског пројекта одговорна је комисија која је вршила ревизију рударског пројекта.

Члан 30.

Концесионар или лице које врши израду главног пројекта из члана 23. став 2. овог закона, дужан је ревидирани пројекат из члана 29. став 2. овог закона доставити Министарству, ради одобрења истог.

Члан 31.

У комисију за ревизију рударског пројекта не може се именовати:

- 1) лице које је учествовало у изради рударског пројекта,
- 2) лице које не посједује лиценцу за ревизију рударског пројекта,
- 3) лице запослено у Министарству,
- 4) лице запослено у Инспекторату,
- 5) лице које је запослено у правном лицу које је извршило израду рударског пројекта.

Члан 32.

(1) Рударски пројекти урађени у иностранству подлијежу ревизији.

(2) Ревизијом рударских пројеката урађених у иностранству провјерава се:

1) да ли су пројекат израдила лица која испуњавају услове за пројектовање у земљи у којој је пројекат израђен,

2) да ли су приликом израде пројекта примјењени прописи, мјере и услови који одговарају прописима Републике Српске за извођење рударских радова који су предмет рударског пројекта.

(3) За ревизију рударског пројекта израђеног у иностранству концесионар је дужан да комисији за ревизију приложи три примјерка рударског пројекта са документацијом лица која су израдила пројекат.

(4) Ако је пројекат израђен на страном језику, мора садржати и превод овлашћеног преводиоца на један од службених језика у Републици Српској.

Члан 33.

Министар доноси правилник којим се прописује начин израде, поступак ревизије и одобравања рударских пројеката.

3. Извођење рударских радова

Члан 34.

(1) Концесионар може да почне са извођењем рударских радова по главном, допунском или техничком рударском пројекту након добијања рјешења којим се одобрава извођење радова по пројекту.

(2) Концесионар може да почне са извођењем рударских радова по пројектима из става 1. овог члана само на земљишту на коме је ријешио имовинско-правне односе.

(3) Рјешење из става 1. овог члана доноси министар, на основу поднесеног захтјева.

(4) Рок за доношење рјешења из става 1. овог члана је 30 дана од дана пријема комплетног захтјева.

(5) Рјешење из става 1. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Члан 35.

(1) Извођење рударских радова по упрошћеном рударском пројекту из члана 24. став 1. овог закона одобрава лице рударске струке запослено код извођача радова, које испуњава услове за техничко руковођење у рударству и које својим актом овласти концесионар.

(2) Извођење рударских радова по упрошћеном рударском пројекту из члана 24. став 2. овог закона одобрава лице рударске струке запослено код извођача радова, које испуњава услове за техничко руковођење у рударству и које својим актом овласти извођач радова.

Члан 36.

(1) Концесионар, односно носилац одобрења из члана 10. став 2. овог закона дужан је да о почетку извођења рударских радова по одобреном рударском пројекту обавијести Министарство, Инспекторат и надлежни орган јединице локалне самоуправе на чијој територији ће изводити радове најкасније 15 дана прије почетка извођења радова.

(2) Уколико се извођењем радова утиче на режим вода или се њима нарушава животна средина ван експлоатационог поља, концесионар је дужан да обавијести и надлежна министарства, у року из става 1. овог члана.

(3) Одредбе овог члана обавезан је да поштује и извођач радова по техничком рударском пројекту из члана 23. став 2. овог закона.

Члан 37.

(1) Током изградње рударских објеката концесионар је дужан да посједује:

1) рјешење о опису у регистар пословних субјеката,

2) лиценцу за извођење рударских радова, односно лиценцу извођача уколико је на извођењу рударских радова ангажовано друго правно лице,

3) одобрене рударске пројекте и рјешења којим се пројекти одобравају,

4) уговор о концесији,

5) уговор са извођачем радова уколико је на извођењу тих радова ангажовано друго правно лице,

6) акт о именовану лица одговорних за техничко руковођење,

7) акт о именовану вршиоца стручног надзора и доказ да вршилац стручног надзора испуњава услове прописане овим законом,

8) рударски дневник којим се доказује усклађеност услова и начина градње, односно извођења појединих радова са техничким рјешењима и захтјевима из пројектне документације,

9) доказ о квалитету изведених радова и употребљивости уграђених производа и опреме,

10) документацију из члана 47. овог закона, или уколико се врши експлоатација нафте и земног гаса, документацију из члана 48. овог закона,

11) другу документацију, дозволе и сагласности које су утврђене посебним прописима, као услов за изградњу рударских објеката.

(2) Након завршетка изградње рударског објекта концесионар трајно чува документацију из става 1. овог члана.

Члан 38.

(1) Концесионар је обавезан да изради план извођења рударских радова за наредну годину и извјештај о реализацији плана за претходну годину.

(2) План из става 1. овог члана доставља се Министарству најкасније до 31. јануара, а извјештај о реализацији плана са обрачуном откопаних маса за претходну годину, најкасније до 31. марта наредне године.

(3) Годишњи план из става 1. овог члана обухвата: извођење рударских радова на отварању и експлоатацији, економске ефекте, концесиону накнаду, потрошњу горива, мјере заштите на раду и заштите животне средине, мјере за безбједност људи и заштиту имовине, истражне радове и друге радове којима ће се остварити планирана производња за ту годину.

(4) Министар доноси правилник којим се прописује садржај годишњих извјештаја о експлоатацији минералне сировине.

4. Употреба рударских објеката

Члан 39.

(1) Рударски објекат изграђен по главном, допунском или техничком рударском пројекту може се почети користити, односно ставити у погон, почети са комерцијалним радом, након што се прибави рјешење којим се одобрава његова употреба.

(2) Рјешење из става 1. овог члана доноси министар на основу поднесеног захтјева концесионара.

(3) Рок за доношење рјешења из става 1. овог члана не може бити дужи од 60 дана од дана пријема захтјева.

(4) Уз захтјев из става 2. овог члана концесионар подноси:

1) рјешење којим се одобрава извођење рударских радова по главном, допунском или техничком рударском пројекту,

2) лиценцу извођача радова,

3) уговор са извођачем радова, уколико је на извођењу рударских радова ангажовано друго правно лице,

4) акт о именовану лица овлашћеног за вршење стручног надзора,

5) доказ да вршилац стручног надзора испуњава услове прописане овим законом,

- 6) податке о учесницима у изградњи рударских објеката,
  - 7) изјаву у писаној форми извођача радова да су радови изведени у складу са пројектом,
  - 8) доказе о квалитету изведених радова и употребљивости уграђених производа и опреме,
  - 9) изјаву у писаној форми вршиоца стручног надзора да су радови изведени у складу са одобреним пројектом,
  - 10) записник о стручном налазу и увјерење о техничкој исправности рударског објекта,
  - 11) доказ о уплати републичке административне таксе.
- (5) Ако је за издавање рјешења из става 1. овог члана посебним законима прописана обавеза претходног прибављања сагласности или дозвола других органа, уз захтјев за издавање рјешења којим се одобрава употреба рударског објекта подноси се и та сагласност, односно дозвола.

Члан 40.

Рјешење којим се одобрава употреба рударског објекта може се издати након што се техничким прегледом утврди да:

- 1) је рударски објекат изграђен у складу са одобреним рударским пројектом, техничким прописима, нормативима и стандардима, чија је примјена обавезна,
- 2) су испуњени прописани услови у вези са мјерама заштите на раду, заштитом вода, заштитом од пожара, заштитом животне средине и други прописани услови за изградњу те врсте објеката.

Члан 41.

- (1) Технички преглед рударског објекта обавља комисија коју рјешењем именује министар.
- (2) У комисију за технички преглед могу бити именовани дипломирани инжењери одговарајућих струка (рударске, електротехничке, машинске и грађевинске струке, као и других струка) са три године радног искуства и положеним стручним испитом у области рударства.
- (3) Раду комисије за технички преглед обавезно присуствују и надлежни рударски инспектори.
- (4) Комисија за технички преглед сачињава записник о извршеном техничком прегледу, који доставља министру са приједлогом за даље поступање.
- (5) Примјерак записника из става 4. овог члана доставља се и концесионару.
- (6) Трошкове техничког прегледа сноси подносилац захтјева.
- (7) Накнада трошкова техничког прегледа за издавања употребне дозволе износи 1.000 КМ.
- (8) Накнада за трошкове издавања употребне дозволе уплаћује се на рачун буџета Републике Српске.

Члан 42.

- (1) Технички преглед рударског објекта у подземним откопним пољима којима се врши добијање минералних сировина у појасевима или етажама на површинским коповима врши се само за први појас или етажу ако се технологија рада не мијења.
- (2) Извођач радова дужан је да посједује доказ о периодичним прегледима и испитивањима рударске механизације, извршеним у складу са прописима о заштити на раду у рударству.

Члан 43.

- (1) О мјесту, дану и сату обављања техничког прегледа Министарство је дужно да обавијести концесионара и Инспекторат најкасније осам дана прије обављања техничког прегледа.
- (2) Концесионар је дужан да комисији за технички преглед да на увид документацију из члана 37. овог закона, као и геодетски снимак стварног стања (ситуациона карта) само за изграђене рударске објекте за експлоатацију минералне сировине.

- (3) Комисија за технички преглед може тражити и другу документацију, уколико је то неопходно за издавање рјешења којим се одобрава употреба рударског објекта.

Члан 44.

- (1) За утврђивање исправности и намјене рударског објекта за одређену употребу, те ако је неопходна претходна провјера инсталација, уређаја, опреме и постројења, стабилности или безбједности објекта, као и за друга слична испитивања, или у случају да је то планирано рударским пројектом, може да се одобри пуштање тог објекта у пробни рад.

- (2) Концесионару није дозвољено да стави у пробни рад или у употребу рударске објекте, постројења, средства за рад, уређаје, опрему и средства личне заштите прије него што утврди да одговарају прописима и донесеним стандардима.

- (3) Рударски објекти изграђени на основу одобреног главног, допунског или техничког рударског пројекта могу да се пуне у пробни рад најдуже шест мјесеци послје извршеног техничког прегледа од стручне комисије коју је формирао концесионар, са задатком да утврди да ли су изведени радови у складу са рјешењима датим у рударским пројектима.

- (4) Стручна комисија из става 3. овог члана дужна је да прати резултате пробног рада и води записник о томе.

- (5) Прије пуштања објекта у пробни рад, концесионар је дужан да обавијести Министарство и Инспекторат о почетку пробног рада.

- (6) Концесионар је дужан да поднесе захтјев за технички преглед објекта 30 дана прије истека пробног рада из става 1. овог члана.

ГЛАВА IV

РУДАРСКА ГЕОДЕТСКА МЈЕРЕЊА И РУДАРСКИ ПЛАНОВИ

Члан 45.

- (1) Рударска геодетска мјерења и израду рударских планова може вршити правно лице које посједује лиценцу за рударска геодетска мјерења и израду рударских планова.

- (2) Министар, на приједлог комисије која утврђује испуњеност услова за обављање послова рударских геодетских мјерења и израде рударских планова, издаје лиценцу из става 1. овог члана правном лицу, које:

- 1) је уписано у регистар пословних субјеката код надлежног регистарског суда за обављање те дјелатности,

- 2) има у радном односу са пуним радним временом дипломираног инжењера геодезије или дипломираног инжењера рударства - смјер рударска мјерења, са три године радног искуства у струци и положеним стручним испитом у области рударства,

- 3) испуњава услове у вези са техничком опремљеношћу и заштитом на раду,

- 4) испуњава посебне услове прописане одредбама овог закона и прописима донесеним на основу њега,

- 5) уплати накнаду за трошкове издавања лиценце.

Члан 46.

- (1) Концесионар је дужан да организује обављање послова рударских геодетских мјерења и да на основу извршених мјерења израђује планове, односно карте из којих се може утврдити стање рударских радова, њихов међусобни положај и положај рударских објеката у односу на старе рударске радове, на објекте и воде на површини и на животну средину.

- (2) За обављање послова рударских геодетских мјерења концесионар може ангажовати и друго правно лице које посједује лиценцу за обављање послова рударских геодетских мјерења.

- (3) У оквиру послова рударских геодетских мјерења концесионар је дужан да израђује одговарајућу графичку

документацију која садржи податке о промјенама на површини терена и о стању рударских објеката у експлоатационом пољу.

(4) Да би правилно утврдио чињенично стање у вези са откопаним масама, надлежни инспектор може затражити од Министарства да се формира стручна комисија која ће извршити поновно геодетско мјерење.

(5) Трошкове поновног геодетског мјерења сноси концесионар.

Члан 47.

(1) Концесионар је дужан да за вријеме извођења рударских радова обезбједи:

1) ситуациони план - карту експлоатационог поља у стандардној размјери са обрачуном откопаних маса на крају сваке календарске године,

2) геолошку карту експлоатационог поља и његове околне са карактеристичним геолошким профилима,

3) план са уцртаном површинском ситуацијом и подземним просторијама, односно површинским откопима,

4) планове појединих јама, односно јамских и површинских откопа,

5) откопне и етажне планове свих јамских и површинских рударских радова,

6) планове енергетске мреже (електричне мреже, компримираног ваздуха и друго), водоводне мреже, као и јамских постројења, са основним техничким подацима,

7) планове провјетравања јама,

8) хидрогеолошке и тектонске планове за рударске објекте са великом притоком воде и сложенем тектоником.

(2) Планови из става 1. т. 4), 5) и 7) овог члана ажурирају се сваког мјесеца према напредовању рударских радова, а планови из става 1. т. 3), 6) и 8) овог члана само када настану промјене.

(3) Планови се ажурирају и у краћим роковима кад се радови изводе у близини старих радова или напуштених дијелова јама, на подручју јамске ватре и акумулације вода.

(4) У нове рударске планове морају се пренијети сви детаљи из старих рударских планова, као што су: стари јамски отвори, стари радови и расједи, висинске коте и други детаљи.

(5) На захтјев Министарства, концесионар је дужан да најкасније у року од 15 дана од пријема овог захтјева достави копије планова из става 1. т. 3), 4), 5), 6), 7) и 8) овог члана.

Члан 48.

Концесионар који врши експлоатацију подземних вода, нафте и земног гаса, у току извођења рударских радова дужан је да обезбједи:

1) ситуациони план експлоатационог поља у којем су назначене све истражне и експлоатационе бушотине и остали уређаји,

2) геолошку карту експлоатационог поља и његове околне, са карактеристичним геолошким профилима,

3) шему експлоатационог објекта на нафтно-гасном пољу,

4) структурну карту на којој су назначене границе рубне воде,

5) податке и извјештаје о бушењу, електрокаротажним мјерењима, зацјевљењу, перфорацији, освајању и мјерењу динамичког и статичког притиска, гасном фактору и свим осталим физичко-хемијским анализама колектора и флуида.

Члан 49.

Ситуациони план експлоатационог поља и сва рударска геодетска мјерења и графичка приказивања рударских радова повезују се тачкама тригонометријске мреже Републике Српске.

Члан 50.

(1) О свим извршеним рударским геодетским мјерењима концесионар је дужан да води рударске геодетске мјерне књиге.

(2) Рударске геодетске мјерне књиге из става 1. овог члана морају бити овјерене на начин утврђен прописима о овјеравању пословних књига.

Члан 51.

Министар доноси правилник којим се прописује начин вршења рударских геодетских мјерења, вођење рударских геодетских мјерних књига и израда рударских планова и карата.

ГЛАВА V

МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ

Члан 52.

(1) Концесионар је дужан да спроводи све мјере заштите, укључујући и мјере заштите на раду и заштите здравља, заштите од пожара, заштите вода и заштите животне средине (у даљем тексту: мјере заштите), у складу са одредбама овог закона и прописа донесених на основу њега.

(2) За мјере заштите, које нису уређене овим законом и прописима донесеним на основу њега, примјењују се прописи донесени у области заштите на раду, стандардизације, заштите од пожара, заштите животне средине, вода и збрињавања отпада.

Члан 53.

(1) Ради очувања заштите на раду и заштите здравља радника, извођач радова дужан је да обезбједи:

1) да су радна мјеста планирана, опремљена, стављена у функцију, коришћена и одржавана на такав начин да радници могу извршавати посао који им је додијелен без угрожавања сопствене безбједности и здравља, као и безбједности и здравља других радника,

2) да се рад на радним мјестима, када су радници присутни, одвија под надзором одговорног лица,

3) да се рад који укључује посебне опасности одвија на начин и у складу са датим упутствима,

4) да се рад који укључује посебне опасности повјери искључиво стручним и оспособљеним лицима,

5) да су сва безбједносна упутства разумљива за све раднике на које се односе,

6) радницима лична заштитна средства и опрему и средства прве помоћи,

7) обуку радника за самосталан и безбједан рад и руковање средствима рада,

8) организовање послова заштите на раду,

9) организовање послова противпожарне заштите, здравствене заштите и службе спасавања и њихово снабдијевање одговарајућом опремом,

10) периодичне прегледе и испитивања средстава за рад, уређаја и опреме, средстава личне заштите, као и превентивне и периодичне прегледе испитивања услова радне средине, односно физичких, хемијских и биолошких штетности микроклиме у рударским објектима.

(2) Извођач радова дужан је да донесе акт којим се уређују заштита здравља и заштита на раду радника из става 1. овог члана.

Члан 54.

(1) Извођач радова дужан је да донесе акт о процјени ризика за сва радна мјеста.

(2) Актом о процјени ризика из става 1. овог члана сагледава се: организација рада, радни процеси, захтјеви рада, средства за рад, сировине и материјали који се користе у технолошком и радном процесу, средства и опрема за личну заштиту, као и други елементи који могу да изазову ризик од повреде на раду, професионалног обољења или

болести у вези са радом на радном мјесту, као и начин и мјере за њихово отклањање.

(3) Акт о процјени ризика доноси се прије почетка рада и мијења се у случају нове опасности и промјене нивоа ризика у процесу рада.

(4) Министар доноси правилник којим се прописује садржај акта о процјени ризика у рударству.

Члан 55.

(1) Извођач радова дужан је да обезбиједи:

1) техничко руковођење одговарајућих струка и стални стручни надзор над свим радовима и објектима у свим смјенама, тамо гдје је процес производње организован у више смјена,

2) стални надзор над провјетравањем у јамама угрожене метаном или експлозивном прашином,

3) вођење књиге рударског надзора, рударског дневника и смјенског извјештаја.

(2) У књигу рударског надзора уносе се: наређења надлежних инспектора издата на лицу мјеста у случају непосредне опасности по живот и здравље људи или веће материјалне штете, наређења лица које руководи службом заштите на раду и лица рударске струке овлашћеног актом извођача радова.

(3) Књига рударског надзора води се посебно за сваку јаму, површински коп, објекте припреме минералних сировина и за сваку бушотину при експлоатацији подземних вода, нафте и земног гаса.

(4) Књига рударског надзора обавезно се води у писаној форми.

Члан 56.

(1) Извођач радова може оспособљеном раднику дати на употребу средства за рад, опасне материје, односно средства и опрему за личну заштиту на раду само ако:

1) располаже прописаном документацијом за њихову употребу и одржавање, паковање, транспорт, коришћење и складиштење у којој је произвођач, односно испоручилац навео све безбједносно-техничке податке важне за отклањање ризика на раду,

2) је обезбиједио све мјере за заштиту радника које су одређене том документацијом, техничким прописима и стандардима.

(2) Извођач радова дужан је да обезбиједи превод документације из става 1. т. 1) и 2) овог члана на један од службених језика у Републици Српској.

Члан 57.

(1) Извођач радова обавезан је да донесе акт о личним заштитним средствима и опреми за свако радно мјесто.

(2) Извођач радова обавезан је да радницима обезбиједи и стави на располагање лична заштитна средства и опрему у складу са актом из става 1. овог члана и обезбиједи опрему за прву помоћ на свим радним мјестима гдје то захтијевају радни услови и она као таква треба да буду означена одговарајућим знаковима и лако доступна.

Члан 58.

(1) Сваки радник који заснује радни однос код извођача радова, прије распоређивања на послове, односно радне задатке, упознаје се са:

- 1) послом који ће обављати,
- 2) прописима о мјерама заштите у вези са послом и мјерама заштите од пожара,
- 3) опасностима које могу настати у послу,
- 4) организовањем и спровођењем заштите на раду,
- 5) правима, односно дужностима у вези са заштитом на раду и условима рада.

(2) Сваки радник који заснује радни однос код извођача радова, прије распоређивања на послове, односно радне задатке добија упутства у којима су наведена правила за

безбједан рад и руковање оруђима за рад, која се користе или су намијењена технолошким процесима у рударству, без обзира на облик погона енергије.

(3) Сваки радник има право да захтијева од лица које је за то одређено да му да прецизне информације о опасностима посла.

(4) Радник који се први пут распоређује на рударске послове постепено се, а најмање 15 дана уводи у посао под непосредним надзором радника инструктора кога надлежно одговорно лице одреди и у том року не може самостално обављати послове на које је распоређен, о чему се води посебна евиденција.

(5) Радник који буде прераспоређен на друге послове и задатке прије почетка рада на тим пословима мора да се упозна са радом, прописима и мјерама заштите и опасностима које могу настати на тим пословима и задацима.

(6) Сваки радник дужан је да у току рада стално употпуњава и усавршава своје знање из области заштите на раду.

Члан 59.

(1) Извођач радова дужан је да теоретски и практично изврши обуку и провјеру знања радника о оспособљености за самосталан, безбједан и здрав рад на пословима на којима су распоређени и руковање средствима рада, о чему се сачињавају посебни програми и води евиденција.

(2) Извођач радова дужан је да најмање једанпут годишње провјерава теоретско и практично познавање прописа о техничким мјерама и о мјерама заштите на раду, као и познавање плана одбране и акције спасавања у случајевима изненадних удеса, код надзорног и техничког особља, палилаца мина, као и висококвалификованих и квалификованих радника чији је рад непосредно у вези са рударским радовима.

(3) Радницима који не покажу задовољавајуће познавање прописа о техничким мјерама и о мјерама заштите на раду, а нарочито о спровођењу плана одбране и акције спасавања, није дозвољено обављање послова док се поновним провјеравањем не утврди да су овладали тим знањем.

(4) Извођач радова дужан је да донесе и спроводи посебне програме за стицање знања из области заштите на раду према врсти послова и стручности радника, о чему води посебну евиденцију.

Члан 60.

(1) Обављање послова заштите на раду у рударству врши правно лице које посједује лиценцу за обављање послова заштите на раду у рударству.

(2) Министар, на приједлог комисије која утврђује испуњеност услова за обављање послова заштите на раду у рударству, издаје лиценцу из става 1. овог члана правном лицу које:

1) је уписано у регистар пословних субјеката код надлежног регистарског суда за обављање те дјелатности,

2) има у радном односу са пуним радним временом, дипломираног инжењера рударства и раднике других струка који испуњавају прописане услове у вези са врстом и степеном стручне спреме, радним искуством и овлашћењима за обављање тих послова, има најмање три године радног искуства у струци и положен стручни испит у области рударства,

3) испуњава посебне услове прописане овим законом и прописима донесеним на основу њега,

4) уплати накнаду за трошкове издавања лиценце.

Члан 61.

У смислу овог закона послови заштите на раду су:

1) праћење и контрола спровођења мјера заштите,

2) учествовање у припреми аката о процјени ризика,

3) учествовање у опремању и уређивању радног мјеста ради остваривања безбједних и здравих услова рада, као и

предлагање мјера за побољшање услова рада, нарочито на радном мјесту са повећаним ризиком,

4) праћење здравственог стања радника, као и стања у вези са повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом, учествовање у утврђивању њихових узрока, као и припрема извјештаја са приједлозима мјера за њихово отклањање,

5) контрола и давање савјета надлежним органима извођача радова у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду,

6) давање приједлога за обезбјеђивање и унапређивање мјера заштите,

7) давање стручног мишљења на главни, допунски, технички и упрошћени рударски пројекат и на њихову усклађеност са стандардима и прописаним мјерама заштите,

8) забрана рада на радном мјесту или употребе средстава за рад, опреме и средстава за личну заштиту на раду у случају када се утврди непосредна опасност по живот и здравље радника,

9) израда шестомјесечног извјештаја о стању заштите на раду и заштити вода и животне средине и његово достављање на разматрање надлежним органима и Инспекторату,

10) вођење евиденције у области заштите на раду и заштите здравља и података о врстама и количинама опасних и штетних материја које се користе у вршењу дјелатности, односно вођење евиденције података о врстама и количинама опасних, штетних и отпадних материја које се испуштају или одлажу у животну средину,

11) сарадња и координација рада са службом медицине рада о свим питањима у области заштите на раду и заштите здравља,

12) вршење и других послова који су јој дати у надлежност актом извођача радова.

Члан 62.

(1) Послове израде акта о процјени ризика, периодичне прегледе и испитивања средстава за рад, уређаја и опреме, средстава личне заштите, као и превентивне и периодичне прегледе испитивања услова радне средине, односно физичких, хемијских и биолошких штетности микроклиме у рударским објектима може да обавља правно лице које посједује лиценцу за обављање ових послова.

(2) Министар, на приједлог комисије која утврђује испуњеност услова за обављање послова израде акта о процјени ризика, периодичне прегледе и испитивања средстава за рад, уређаја и опреме, средстава личне заштите, као и превентивне и периодичне прегледе испитивања услова радне средине, односно физичких, хемијских и биолошких штетности микроклиме у рударским објектима, издаје лиценцу из става 1. овог члана правном лицу, које:

1) је уписано у регистар пословних субјеката код надлежног регистарског суда за обављање те дјелатности,

2) има у радном односу са пуним радним временом, дипломираног инжењера рударства и раднике других струка који врше послове и испуњавају прописане услове у вези са врстом и степеном стручне спреме, радним искуством и овлашћењима за обављање тих послова, има најмање три године радног искуства у струци и положен стручни испит у области рударства,

3) испуњава посебне услове прописане овим законом и прописима донесеним на основу њега,

4) уплати трошкове накнаде за издавање лиценце.

(3) Периодичне прегледе и испитивања средстава за рад, уређаја и опреме, средстава личне заштите на електроенергетским објектима може да врши правно лице које посједује лиценцу за обављање тих послова.

(4) Министар, на приједлог комисије која утврђује испуњеност услова за обављање периодичних прегледа и испитивања средстава за рад, уређаја и опреме, средстава

личне заштите на електроенергетским објектима, издаје лиценцу из става 3. овог члана правном лицу, које:

1) је уписано у регистар пословних субјеката код надлежног регистарског суда за обављање те дјелатности,

2) има у радном односу са пуним радним временом, дипломираног инжењера електротехнике - смјер електроенергетика, са најмање три године радног искуства на обављању тих послова и положеним стручним испитом у области рударства,

3) испуњава посебне услове прописане овим законом и прописима донесеним на основу њега,

4) уплати трошкове накнаде за издавање лиценце.

Члан 63.

(1) Послове службе за спасавање и противпожарне заштите врше радници који су за те послове посебно оспособљени.

(2) Извођач радова својим интерним актом доноси начин организовања службе спасавања.

(3) На образложен захтјев извођача радова, министар након прибављеног мишљења Инспектората може да ослободи правно лице обавезе организовања службе спасавања.

(4) Послове здравствене заштите извођач радова може повјерити здравственим установама које су за те послове посебно оспособљене.

Члан 64.

(1) У рударске подземне просторије и остале рударске објекте у којима се појављује метан и други запаљиви и експлозивни гасови, паре и прашина и у зонама опасности од експлозија на објектима који се налазе на нафтним и гасним пољима није дозвољено да се унесе лакозапаљиве материје, прибор за пушење или друга средства која могу изазвати пожар, упалу или експлозију.

(2) Изузетно од одредбе из става 1. овог члана, у рударске подземне просторије, као и остале рударске објекте, могу се уносити и користити апарати за заваривање само под условима и на начин утврђен посебним прописима.

(3) Запослени који је задужен за магацин, складиште или који врше превоз и пренос експлозивних средстава или обавља послове минирања, као и друга лица у руднику која по било ком основу долазе у складишне просторије или помажу при превозу и преносу експлозивних средстава и минирању, морају да се придржавају прописаних мјера заштите на раду и мјера заштите од пожара.

(4) Одговорни руководиоци и други запослени који учествују у технолошком процесу и обављају стручне послове заштите на раду дужни су да спроводе и контролишу спровођење мјера заштите на раду и мјера заштите од пожара које се односе на заштиту од опасности упале и експлозије метана, других опасних гасова, паре и прашине или од агресивне минералне прашине (осим јонизујућих зрачења), силикозе, провале воде, горских удара или пожара.

Члан 65.

(1) При извођењу рударских радова извођач радова је дужан да предузме и мјере потребне за заштиту живота и здравља грађана, као и обезбјеђење имовине, у складу са прописима из те области.

(2) Корисници и власници земљишта и објеката на експлоатационом пољу, као и остали грађани дужни су да се придржавају мјера заштите које је донио извођач радова, а које се односе на кретање и рад на експлоатационом пољу.

(3) Извођач радова одговоран је за све последице проузроковане несавјесним радом и непридржавањем мјера заштите на раду прописаних овим законом и уговором из члана 11. става 3. овог закона.

Члан 66.

Министар доноси правилнике којим се прописују техничке мјере и мјере заштите на раду у рударству.

Члан 67.

(1) Сваки радник запослен код извођача радова дужан је да неодложно, најкраћим путем, обавијести непосредног руководиоца о свакој појави опасности при извођењу рударских радова, а нарочито о појави експлозивних, запаљивих, загушљивих и отровних гасова, о провали воде, појави ватре, упале и експлозије гаса, паре и прашине, горском удару или другим појавама које могу да угрозе безбједност људи и имовине.

(2) Непосредни руководиоца дужан је да у случају из става 1. овог члана предузме све неопходне мјере за спречавање наступања тежих посљедица по безбједност запослених и имовине.

(3) О појавама из става 1. овог члана извођач радова води евиденцију која нарочито садржи податке о: врсти појаве, времену њеног трајања, узроку настанка и штети која је уследила настанком појаве, као и податке о утврђеној одговорности, те неодложно, најкраћим путем, о томе извјештава концесионара, Инспекторат и Министарство.

Члан 68.

(1) Извођач радова дужан је да одмах обавијести Министарство, Инспекторат и орган управе који је надлежан за унутрашње послове о сваком смртном случају, групној повреди, тежој повреди на раду и удесу.

(2) Надлежни инспектор дужан је да одмах на лицу мјеста испита узроке смртних и групних несрећних случајева, нареди мјере које се без одгађања обавезно предузимају и да у најкраћем року поднесе надлежним органима образложени извјештај са мишљењем о узроцима несреће.

(3) Теже и лакше повреде на лицу мјеста без одгађања испитује служба заштите на раду и о томе сачињава записник.

Члан 69.

У случају удеса (експлозије, пожара, провале воде и сличне опасности), акцијом спасавања руководи радник који је одговоран за техничке послове, ако актом извођача радова није одређен други радник.

Члан 70.

(1) У случају опасности приликом извођења рударских радова, власници и корисници сусједног земљишта дужни су да дозволе да се на њиховом земљишту изврше неодложни радови ради отклањања те опасности.

(2) Концесионар је дужан да власницима и корисницима земљишта надокнади штету причињену радовима из става 1. овог члана.

ГЛАВА VI

ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ О ЕКСПЛОАТАЦИЈИ

1. Минарање и сеизмичка мјерења у рударству

Члан 71.

(1) Минарање у рударству може да врши правно лице које посједује лиценцу за минарање у рударству.

(2) Министар, на приједлог комисије која утврђује испуњеност услова за обављање послова минарања у рударству издаје лиценцу из става 1. овог члана правном лицу, које:

1) је уписано у регистар пословних субјеката код надлежног регистарског суда за обављање те дјелатности,

2) има у радном односу са пуним радним временом, једног дипломираног инжењера рударства, са најмање три године радног искуства у струци и положеним стручним испитом у области рударства,

3) испуњава услове у вези са техничком опремљеношћу и заштитом на раду,

4) испуњава посебне услове прописане одредбама овог закона и прописа донесених на основу њега,

5) уплати накнаду за трошкове издавања лиценце.

Члан 72.

(1) Сеизмичка мјерења у вези са минарањем и другим радовима у рударству може да врши правно лице које посједује лиценцу за сеизмичка мјерења у рударству.

(2) Министар, на приједлог комисије која утврђује испуњеност услова за обављање послова сеизмичких мјерења у рударству издаје лиценцу из става 1. овог члана правном лицу, које:

1) је уписано у регистар пословних субјеката код надлежног регистарског суда за обављање те дјелатности,

2) има у радном односу са пуним радним временом једног дипломираног инжењера рударства, са најмање три године радног искуства у струци који ће вршити те послове и положеним стручним испитом у области рударства,

3) испуњава услове у вези са техничком опремљеношћу и заштитом на раду,

4) испуњава посебне услове прописане одредбама овог закона и прописа донесених на основу њега,

5) уплати накнаду за трошкове издавања лиценце.

Члан 73.

Правном лицу које врши послове минарања није дозвољено да за минарања која обавља, врши и сеизмичка мјерења у рударству.

2. Управљање рударским отпадом и напуштени рудници

Члан 74.

(1) Одлагање и управљање рударским отпадом врши се на основу употребне дозволе за управљање рударским отпадом, коју издаје Министарство уз прибављено мишљење министарства надлежног за заштиту животне средине, у складу са планом управљања отпадом и другом пратећом документацијом, којом се дефинише врста, начин управљања и извјештавања, као и друге обавезе о питању управљања рударским отпадом.

(2) Влада доноси уредбу којом ће утврдити услове, поступак издавања употребне дозволе за управљање рударским отпадом, критеријуме, карактеризације, класификације и извјештавања о рударском отпаду.

Члан 75.

У рударски отпад не спада отпад који је настао приликом истраживања, експлоатације и припреме минералне сировине, који није у директној вези са наведеним активностима (отпадна уља, храна, дотрајала возила и истрошене батерије, акумулатори и гуме), нити отпад настао од екстрактивне индустрије који може бити радиоактиван, као ни отпад настао индустријском прерадом минералних сировина.

Члан 76.

(1) Напуштени рудници и рударски објекти су објекти који су настали усљед непрописног обустављања рударских радова и напуштања рударских објеката, без примијењених техничких и технолошких поступака санације и рекултивације, а за који није познат или више не постоји носилац одобрења за експлоатацију или се не може утврдити власништво над предметним простором.

(2) Министарство води регистар напуштених рудника и рударских објеката.

3. Привремена и трајна обустава радова и санација и рекултивација

Члан 77.

(1) Ако се радови у јамама и површинским коповима и њиховим дијеловима или нафтним и гасним пољима привремено обустављају због непредвиђених околности (провала гасова или воде, проблеми у вези са горским ударом, јамски пожари, поремећаји на главним путевима за провјеравање, пролажење, одводњавање и превоз, клизање терена, ерупције, промјене режима вода и слично) или усљед

више силе, концесионар обавјештава Министарство и Инспекторат о разлозима привремене обуставе радова, најкасније у року од 24 часа од обуставе радова.

(2) О привременој обустави радова, која је унапријед планирана, концесионар је дужан да обавијести Инспекторат и Министарство, најкасније 15 дана прије обуставе радова.

(3) Прије планиране обуставе радова из става 2. овог члана, која ће трајати дуже од 30 дана, концесионар је дужан да изврши потребно премјеравање, допуну рударских пројеката и планова и да сачини записник о разлозима обустављања радова, са навођењем опасности које се могу појавити приликом поновног отварања јаме или њеног дијела, односно пуштања нафтног и гасног поља у поновну производњу.

(4) За вријеме привремене обуставе радова главни јамски простори и објекти на нафтним и гасним пољима одржавају се у таквом стању да се њима може пролазити без опасности.

(5) Привремена обустава рударских радова може трајати најдуже године, након чега је концесионар дужан да изради пројекат трајног обустављања рударских радова.

Члан 78.

(1) У случају трајне обуставе радова, концесионар је дужан да предузме све мјере заштите рударског објекта и земљишта на коме су се изводили радови, мјере заштите и санације животне средине ради обезбјеђења живота и здравља људи и имовине, у складу са допунским рударским пројектом трајне обуставе радова.

(2) Рударске пројекте, планове, скице, мјерне књиге и осталу документацију о стању рударских радова и стању ресурса и резерви минералне сировине у вријеме обуставе рада, концесионар је дужан да преда Министарству.

(3) Документација из става 2. овог члана доступна је сваком правном лицу које је заинтересовано да након добијене концесије обнови радове на простору на ком су трајно обустављени радови.

Члан 79.

(1) Концесионар је дужан да у току и по завршетку извођења радова на експлоатацији минералне сировине, а најкасније у року од годину дана од дана завршетка радова на површинама на којима су рударски радови завршени, приведе земљиште на експлоатационом пољу првобитној или другој намјени, у складу са пројектом рекултивације који је саставни дио одобреног главног или допунског рударског пројекта.

(2) О извршеним радовима из става 1. овог члана концесионар је дужан да обавијести Министарство.

(3) Након пријема обавјештења, Министарство формира комисију која ће извршити преглед којим ће се утврдити да ли је концесионар извршио санацију и рекултивацију у складу са пројектом рекултивације и да ли је предузео мјере заштите земљишта на коме су се изводили радови и мјере заштите и санације животне средине и вода ради обезбјеђења живота и здравља људи и имовине, о чему се сачињава записник.

(4) Трошкове техничког прегледа сноси концесионар.

(5) Уколико се над концесионаром отвори поступак стечаја или ликвидације приоритетно се из стечајне или ликвидационе масе подмирују трошкови санације и рекултивације земљишта на којем је завршена експлоатација.

4. Право на штрајк

Члан 80.

Није дозвољено организовање и спровођење штрајка у јамским просторијама или у другим рударским објектима у просторима у којима постоји опасност за сигурност рударских објеката, живот и здравље људи и животну средину.

Члан 81.

(1) Право на штрајк остварује се под условом да се током одржавања штрајка обезбјеђи сигурност рударских

објеката, заштите животи и здравље људи и животна средина.

(2) Ради испуњавања услова из става 1. овог члана, а посебно у јамама са метаном и опасном прашином, извођач радова дужан је да обезбјеђи обављање послова: надзора, одводњавања, провјетравања, одржавања проходности путева у објекту и одржавања уређаја.

(3) Извођач радова својим актом уређује послове из става 2. овог члана, чије је обављање неопходно за обезбјеђивање услова за остваривање права на штрајк.

ГЛАВА VII

УСЛОВИ ЗА ОБАВЉАЊЕ ПОСЛОВА У ОБЛАСТИ РУДАРСТВА

1. Кадровски услови и стручна звања

Члан 82.

Послове руковођења рударским радовима, послове надзора и друге стручне послове у области рударства обављају:

- 1) главни технички руководиоца,
- 2) технички руководиоца,
- 3) пословођа,
- 4) надзорник.

Члан 83.

(1) Послове главног техничког руковођења у површинској експлоатацији може да обавља дипломирани инжењер рударства који има три године радног искуства на пословима техничког руковођења на површинском копу и положен стручни испит у области рударства.

(2) Послове главног техничког руковођења у подземној експлоатацији може да обавља дипломирани инжењер рударства који има три године радног искуства на пословима техничког руковођења у јамама и положен стручни испит у области рударства.

Члан 84.

(1) Послове надзора и техничког руковођења рударским подземним и површинским експлоатационим и истражним радовима, дубинским бушењем, експлоатацијом и истраживањем нафте, гаса и подземних вода, минирањем, службом провјетравања, системом одводњавања и другим специфичним радовима, може да обавља дипломирани инжењер рударства који има три године радног искуства и положен стручни испит у области рударства.

(2) Послове надзора и техничког руковођења у објектима припреме, обогаћивања и оплеменења минералне сировине може да обавља дипломирани инжењер рударства, дипломирани инжењер хемије, технологије и металургије одговарајућег смјера, три године радног искуства и положен стручни испит у области рударства.

(3) Послове надзора и техничког руковођења електрослужбом и електрорадионицама за одржавање може да обавља дипломирани инжењер електротехнике - смјер електроенергетика, који има три године радног искуства и положен стручни испит у области рударства.

(4) Послове надзора и техничког руковођења машинском службом и радионицама за одржавање може да обавља дипломирани инжењер машинства или дипломирани инжењер рударства - смјер машинство у рударству, који има три године радног искуства и положен стручни испит у области рударства.

(5) Послове надзора и техничког руковођења грађевинско-монтажним радовима може да обавља дипломирани инжењер грађевинарства или дипломирани инжењер рударства - смјер грађевинарство у рударству, који има три године радног искуства и положен стручни испит у области рударства.

(6) Послове надзора и техничког руковођења геолошком службом може да обавља дипломирани инжењер геологије, који има три године радног искуства и положен стручни испит у области геолошких истраживања.

(7) Послове надзора и техничког руковођења геодетском службом може да обавља дипломирани инжењер геодезије или дипломирани инжењер рударства - смјер мјерење у рударству, који има три године радног искуства и положен стручни испит у области рударства.

(8) Послове руковођења службом заштите на раду може да обавља дипломирани инжењер рударства, који има три године радног искуства и положен стручни испит у области рударства.

Члан 85.

Пословођа у рударским објектима може бити лице које има најмање двије године радног искуства на пословима надзорника.

Члан 86.

Послове надзорника у рударским објектима може да обавља лице са завршеном средњом стручном или стручном техничком школом, двије године радног искуства и положеним стручним испитом.

Члан 87.

Послове из чл. 83. до 86. овог закона у објектима који су угрожени метаном или опасном и експлозивном прашином, гасовима и парамма могу да обављају радници који имају најмање три године радног искуства у оваквим објектима.

Члан 88.

(1) Послове самосталног руковања експлозивним средствима може да обавља дипломирани инжењер рударства са положеним стручним испитом.

(2) Послове самосталног руковања експлозивним средствима могу да обављају и лица са завршеном средњом школом, најмање три године радног искуства на пословима квалификованог радника и положеним испитом из познавања прописа примјене практичног руковања експлозивним средствима.

(3) Дипломирани инжењер рударства са положеним стручним испитом не полаже испит за палиоца мина.

2. Стручни испит, издавање и одузимање лиценци

Члан 89.

(1) Стручним испитом, који се полаже према одредбама овог закона, провјерава се оспособљеност радника за самостално обављање послова у области рударства, познавање прописа Републике Српске из подручја које уређује овај закон, као и других прописа значајних за примјену овог закона.

(2) Стручни испит према одредбама овог закона могу полагати: дипломирани инжењери рударства, електротехнике, грађевинарства, машинства, хемије, геодезије, технологије и металургије.

(3) Стручни испит полаже лице које:

1) има одговарајућу стручну спрему прописану овим законом,

2) је положило приправнички испит и има најмање годину дана радног искуства у области рударства након стицања одговарајуће стручне спреме,

3) је уплатило трошкове за полагање стручног испита.

(4) Стручни испит из става 1. овог члана полаже се пред комисијом коју именује министар за сваки испитни рок са претходно утврђене листе испитивача.

(5) Листу испитивача из става 4. овог члана утврђује министар на период од двије године.

(6) Изузетно од одредбе из става 4. овог члана, стручни испит за послове из члана 86. овог закона полаже се пред комисијом коју формира привредно друштво у којем је кандидат запослен.

(7) Предсједник комисије из става 6. овог члана обавезно је надлежни рударски инспектор.

(8) На основу записника комисије о полагању стручног испита, министар у року од 15 дана од дана полагања стручног испита, издаје увјерење о положеном стручном испиту.

(9) За стручни испит из става 6. овог члана увјерење издаје директор привредног друштва.

(10) Накнада за трошкове полагања стручног испита по кандидату износи 400 КМ.

(11) Чланови комисије за полагање стручног испита имају право на накнаду за рад у износу од 50 КМ по кандидату.

(12) Накнада за трошкове полагања стручног испита уплаћује се на рачун буџета Републике Српске.

(13) Министар доноси правилник којим се прописују услови за полагање и начин полагања стручног испита, састав и начин рада комисије, садржај и форма увјерења о положеном стручном испиту, вођење евиденције о издатим увјерењима и програм за полагање стручног испита.

Члан 90.

(1) Лиценце прописане овим законом издаје министар на приједлог одговарајуће комисије која утврђује испуњеност услова за издавање одговарајуће лиценце, у складу са овим законом и прописима донесеним на основу њега.

(2) Накнада за трошкове издавање лиценце физичким лицима износи 150 КМ, а накнада за издавање лиценце правним лицима 300 КМ по једној лиценци.

(3) Накнаде из става 2. овог члана уплаћују се на рачун буџета Републике Српске.

Члан 91.

Правна лица из Федерације Босне и Херцеговине и Брчко Дистрикта БиХ уз захтјев за издавање лиценце дужна су да поред услова прописаних овим законом доставе и доказ да су регистровала пословну јединицу на територији Републике Српске.

Члан 92.

(1) Лиценце за правна лица које се издају у складу са одредбама овог закона важе четири године од дана издавања.

(2) Након истека рока из става 1. овог члана, правном лицу које је посједовало лиценцу издаје се, на његов захтјев и на основу достављених доказа, нова лиценца у складу са одредбама овог закона.

(3) Лиценца издата дипломираном инжењеру из члана 25. став 3. овог закона важи трајно.

Члан 93.

(1) Правно лице које је добило лиценцу у складу са одредбама овог закона обавезно је да у писаној форми одмах обавијести Министарство о свакој промјени услова утврђених у поступку издавања лиценце и у наредних 45 дана достави доказ Министарству о испуњености услова за задржавање лиценце.

(2) Контролу испуњености услова утврђених у поступку издавања лиценце врши Министарство и Инспекторат.

(3) Уколико Министарство или Инспекторат утврде да услови у тренутку контроле из става 2. овог члана нису испуњени или да правно лице послове обавља супротно правилима струке и професије и одредбама овог закона, министар рјешењем ставља ван снаге лиценцу издату правном лицу у року од осам дана од дана утврђивања неправилности.

(4) У случају из става 3. овог члана, правном лицу не може бити издата нова лиценца у наредних годину дана.

(5) Рјешење из става 3. овог члана је коначно и извршно даном достављања правном лицу на које се односи, а објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске".

(6) Против рјешења из става 3. овог члана није допуштена жалба, али се може покренути управни спор пред надлежним судом.

Члан 94.

(1) Када Министарство или Инспекторат утврди да дипломирани инжењер несавјесно и нестручно обавља послове за које му је издата лиценца, или да послове обавља супротно правилима струке, професионалне етике и морала, те супротно одредбама овог закона и прописа донесених на основу њега, министар рјешењем одузима лиценцу.

(2) Против рјешења из става 1. овог члана није допуштена жалба, али се може покренути управни спор пред надлежним судом.

Члан 95.

(1) Министар доноси правилник којим се детаљније уређују услови за издавање и одузимање лиценци за обављање одређених послова у области рударства.

(2) Правилником из става 1. овог члана прописују се:

1) посебни услови за издавање лиценце физичким и правним лицима и начин доказивања њихове испуњености,

2) минимални услови у вези са техничко-технолошком опремљеношћу,

3) састав и избор чланова стручних комисија које провјеравају испуњеност услова, њихова надлежност и начин рада,

4) садржај и форма рјешења о давању лиценце и образац лиценце,

5) разлози и мјерила за одузимање лиценце, поступак одузимања и рокове на које се лиценца може одузети,

6) вођење регистра лиценци издатих физичким и правним лицима.

(3) Регистар лиценци издатих физичким и правним лицима објављује се на интернет страници Министарства.

ГЛАВА VIII

НАДЗОР

Члан 96.

(1) Управни надзор над примјеном одредаба овог закона и прописа донесених на основу њега врши Министарство.

(2) Инспекцијски надзор над примјеном одредаба овог закона и прописа донесених на основу њега врши Инспекторат посредством надлежних инспектора.

Члан 97.

У вршењу инспекцијског надзора надлежни инспектор, осим општих овлашћења утврђених Законом о инспекцијима има право и дужност да провјерава да ли:

1) се експлоатација минералне сировине врши на основу уговора о концесији,

2) се радови на експлоатацији минералне сировине и други рударски радови изводе на основу одговарајуће лиценце,

3) се експлоатација минералне сировине врши на начин којим се обезбјеђује оптимално искоришћавање лежишта минералне сировине, безбједност људи, објеката и имовине и заштита животне средине,

4) се истовремено са експлоатацијом минералних сировина врше истраживања,

5) се експлоатација минералне сировине и извођење других рударских радова врши у складу са одобреном пројектном документацијом,

6) се рударски радови на припреми и експлоатацији изводе у складу са годишњим планом,

7) рударски објекат на коме се почело са комерцијалним радом посједује рјешење којим се одобрава његова употребна,

8) да ли се у складу са прописима о заштити на раду врше периодични прегледи и испитивања рударске механизације,

9) се адекватно ажурирају планови из члана 47. овог закона,

10) се врше прописана рударска геодетска мјерења,

11) се правилно израђују и редовно допуњују рударски планови и остала документација потребна за правилно техничко извођење рударских радова,

12) се уредно воде и овјеравају рударске геодетске мјерне књиге,

13) се при извођењу рударских радова примјењују прописане мјере заштите на раду, укључујући и мјере заштите здравља, заштите од пожара, заштите вода и заштите животне средине,

14) се врше периодични прегледи и испитивања средстава за рад, уређаја и опреме, средстава личне заштите, као и превентивни и периодични прегледи испитивања услова радне средине, односно физичких, хемијских и биолошких штетности микроклиме у рударским објектима,

15) се при извођењу рударских радова у свему примјењују технички прописи који се односе на те радове,

16) запослени испуњавају прописане услове за рад на пословима на које су распоређени,

17) се уредно воде књиге рударског надзора, рударски дневник и смјенски извјештај,

18) је донесен акт о процјени ризика и акт о личним заштитним средствима за сва радна мјеста,

19) су свим радницима обезбјеђена и стављена на располагање лична заштитна средства у складу са актом о личним заштитним средствима и обезбјеђена опрема за прву помоћ на свим радним мјестима гдје то захтијевају радни услови,

20) се врши теоретска и практична обука и провјера знања радника о осposобљености за самостални, безбједан и здрав рад на пословима на којима су распоређени и руковање средствима рада, као и да ли се води евиденција о томе,

21) су послови службе за спасавање и противпожарне заштите повјерени радницима који су за те послове посебно осposобљени,

22) се врши годишња провјера теоретског и практичног познавања прописа о техничким мјерама и мјерама заштите на раду, као и познавање плана одбране и акције спасавања у случајевима изненадних удеса, код надзорног и техничког особља, палилаца мина, као и висококвалификованих и квалификованих радника чији је рад непосредно у вези са рударским радовима,

23) се спроводе посебни програми за стицање знања из области заштите на раду према врсти послова и стручности радника, и о томе води посебна евиденција,

24) се транспорт, ускладиштење, вођење евиденције и руковање експлозивним средствима и течним горивом врши на прописани начин,

25) се припремни радови врше у складу са одобреним пројектом,

26) се предузимају мјере потребне за заштиту живота и здравља грађана и врши обезбјеђење имовине у складу са прописима,

27) се предузимају све мјере заштите рударског објекта и земљишта на коме су се изводили радови, мјере заштите и санације животне средине ради обезбјеђења живота и имовине, у складу са допунским рударским пројектом трајне обуставе радова,

28) се земљиште на експлоатационом пољу приводи првобитној или другој намјени, у складу са пројектом рекултивације који је саставни дио одобреног главног или допунског рударског пројекта,

29) се затрпавање откопаних простора при подземној експлоатацији врши у складу са одобреним пројектом,

30) се одлагање и управљање рударским отпадом врши на основу употребне дозволе за управљање рударским отпадом.

Члан 98.

У вршењу инспекцијског надзора, надлежни инспектор, осим општих овлашћења утврђених Законом о инспекцијима има право и дужност да:

1) нареди да се утврђене неправилности и недостаци отклоне у одређеном року,

2) забрани рад уколико се утврђене неправилности и недостаци не отклоне у одређеном року,

3) забрани рад на експлоатацији ако се рударски радови изводе без уговора о концесији,

4) забрани рад на експлоатацији ако се рударски радови изводе без одобреног пројекта,

5) забрани рад на експлоатацији ако је концесионар са комерцијалним радом почео без рјешења којим се одобрава употреба рударских објеката,

6) забрани рад на експлоатацији и извођење других рударских радова, уколико се изводе без одговарајуће лиценце,

7) забрани рад ако утврди недостатке који представљају непосредну опасност по живот и здравље људи или опасност по имовину и одреди мјеру обезбјеђења у случају опасности за живот и здравље људи или за безбједност имовине,

8) забрани рад радницима на радном мјесту са повећаним ризиком ако нису подвргнути љекарском прегледу,

9) забрани рад раднику који није оспособљен за безбједан и здрав рад на радном мјесту на коме ради,

10) забрани рад на средствима рада на којима нису примијењене мјере безбједности и здравље на раду,

11) забрани рад ако се експлоатација минералне сировине врши на начин којим се не обезбјеђује оптимално искоришћавање лежишта минералне сировине, безбједност људи, објеката и имовине и заштита животне средине,

12) забрани рад на простору на коме нису ријешени имовинско-правни односи,

13) нареди да се истовремено са експлоатацијом минералних сировина врше истраживања,

14) нареди да се експлоатација минералне сировине и извођење других рударских радова врши у складу са одобреном пројектном документацијом,

15) нареди да се рударски радови на припреми и експлоатацији изводе у складу са годишњим планом,

16) забрани рад уколико се са комерцијалним радом почело без рјешења којим се одобрава употребна рударског објекта,

17) нареди да се у складу са прописима о заштити на раду врше периодични прегледи и испитивања рударске механизације,

18) нареди да се адекватно ажурирају планови из члана 47. овог закона,

19) нареди да се врше прописана рударска геодетска мјерења и израда планова и карата,

20) нареди да се правилно израђују и редовно допуњују рударски планови и остала документација потребна за правилно техничко извођење рударских радова,

21) нареди да се уредно воде и овјеравају рударске геодетске мјерне књиге,

22) нареди да се при извођењу рударских радова примјењују прописане мјере заштите, укључујући и мјере заштите на раду и заштите здравља, заштите од пожара, заштите вода и заштите животне средине,

23) нареди да се врше периодични прегледи и испитивања средстава за рад, уређаја и опреме, средстава личне заштите, као и превентивни и периодични прегледи испитивања услова радне средине, односно физичких, хемијских и биолошких штетности микроклиме у рударским објектима,

24) нареди да се при извођењу рударских радова у свему примјењују технички прописи који се односе на те радове,

25) нареди да се уредно воде књиге рударског надзора, рударски дневник и смјенски извјештај,

26) нареди да се донесе акт о процјени ризика и акт о личним заштитним средствима за сва радна мјеста,

27) нареди да се радницима обезбиједи и ставе на располагање лична заштитна средства у складу са актом о личним заштитним средствима и обезбиједи опрема за прву помоћ на свим радним мјестима гдје то захтијевају радни услови,

28) нареди да се врши теоретска и практична обука и провјера знања радника о оспособљености за самосталан, безбједан и здрав рад на пословима на којима су распоређени и руковање средствима рада, као и да ли се води евиденција о томе,

29) нареди да се послови службе за спасавање и противпожарне заштите повјере радницима који су за те послове посебно оспособљени,

30) нареди да се врши годишња провјера теоретског и практичног познавања прописа о техничким мјерама и мјерама заштите на раду, као и познавање плана одбране и акције спасавања у случајевима изненадних удеса, код надзорног и техничког особља, палилаца мина, као и висококвалификованих и квалификованих радника чији је рад непосредно у вези са рударским радовима,

31) нареди да се спроводе посебни програми за стицање знања из области заштите на раду према врсти послова и стручности радника, и о томе води посебна евиденција,

32) нареди да се транспорт, ускладиштење, вођење евиденције и руковање експлозивним средствима и течним горивом врши на прописани начин,

33) нареди да се припремни радови и радови на откопавању откритке врше у складу са одобреним пројектом,

34) нареди да се предузимају мјере потребне за заштиту живота и здравља грађана и врши обезбјеђење имовине, у складу са прописима,

35) нареди да се предузимају све мјере заштите рударског објекта и земљишта на коме су се изводили радови, мјере заштите и санације животне средине ради обезбјеђења живота и здравља људи и имовине, у складу са допунским рударским пројектом трајне обуставе радова,

36) нареди да се земљиште на експлоатационом пољу приводи првобитној или другој намјени, у складу са пројектом рекултивације који је саставни дио одобреног главног или допунског рударског пројекта,

37) нареди да се затрпавање откопаног простора при подземној експлоатацији врши у складу са одобреним пројектом,

38) нареди организовање послова спасавања у случајевима изненадне опасности по живот и здравље људи и безбједност објеката,

39) нареди да се организује обука радника из области заштите и здравља на раду и акције спасавања у случајевима изненадне опасности,

40) забрани улаз у магацине, помоћна складишта експлозива, као и руковање експлозивним средствима и мирирање у рударству лицима која нису стручно оспособљена,

41) забрани рад уколико се одлагање и управљање рударским отпадом врши без употребне дозволе за управљање рударским отпадом,

42) нареди да се спроведе и мјера заштите на раду која није прописана, уколико се том мјером отклања опасност по живот и здравље људи,

43) предузме и друге мјере утврђене овим законом и Законом о инспекцијама.

Члан 99.

Концесионар, односно извођач радова дужан је да омогући надлежним инспекторима улазак у пословне и погонске просторије, узимање узорка минералних сировина и погонског материјала у циљу испитивања, као и обезбјеђивања других доказа.

Члан 100.

(1) Надлежни инспектори из области рударства дужни су да изврше инспекцијски преглед правних лица која

обављају послове у области рударства најмање једанпут годишње, а преглед рударских објеката угрожених метаном, опасном угљеном прашином и другим запаљивим и експлозивним гасовима, парама и прашинама, најмање једанпут у шест мјесеци.

(2) Записник о извршеном инспекцијском прегледу из става 1. овог члана надлежни инспектори достављају Министарству у року од десет дана од дана извршеног прегледа.

ГЛАВА IX КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 101.

(1) Новчаном казном од 50.000 КМ до 150.000 КМ казниће се за прекршај правно лице ако:

1) врши експлоатацију минералне сировине без уговора о концесији (члан 10. став 1),

2) земљиште не приведе првобитној или некој другој намјени, према пројекту рекултивације земљишта (члан 79).

(2) Новчаном казном од 5.000 КМ до 15.000 КМ за прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу.

Члан 102.

(1) Новчаном казном од 20.000 КМ до 60.000 КМ казниће се за прекршај правно лице, ако:

1) врши експлоатацију минералне сировине и извођење других рударских радова без одговарајуће лиценце (члан 11),

2) извођење рударских радова повјери правном лицу које не посједује одговарајућу лиценцу (члан 11. став 3),

3) врши израду пројектне документације без одговарајуће лиценце (члан 25. став 1),

4) почне са извођењем рударских радова без одобрене пројектне документације или на простору на коме нису ријешени имовинско-правни односи (члан 34),

5) не обавијести Министарство, Инспекторат и надлежни орган јединице локалне самоуправе о почетку извођења рударских радова (члан 36),

6) почне да користи рударске објекте без рјешења којим се одобрава њихова употреба (члан 39),

7) врши рударска геодетска мјерења и израду рударских планова без одговарајуће лиценце (члан 45),

8) не спроводи све мјере заштите, укључујући и мјере заштите здравља на раду, заштите од пожара, заштите вода и заштите животне средине (члан 52),

9) ради очувања безбједности и здравља радника, не обезбиједи прописане мјере (члан 53),

10) не обезбиједи техничко руковођење и стални надзор над свим рударским радовима и објектима, као и вођење књиге рударског надзора, рударског дневника и смјенског извјештаја (члан 55),

11) раднику да на употребу средства за рад, опасне материје, односно средства и опрему за личну заштиту супротно одредби члана 56. овог закона,

12) радницима не обезбиједи и не стави на располагање лична заштитна средства и опрему на начин прописан чланом 57. Закона,

13) врши послове заштите на раду без одговарајуће лиценце (члан 60),

14) врши послове израде акта о процјени ризика, периодичне прегледе и испитивања средстава за рад, уређаја и опреме, средстава личне заштите, превентивне и периодичне прегледе испитивања услова радне средине, односно физичких, хемијских и биолошких штетности микроклиме у рударским објектима без одговарајуће лиценце (члан 62. став 1),

15) врши периодичне прегледе и испитивања средстава за рад, уређаја и опреме, средстава личне заштите на елек-

троенергетским објектима без одговарајуће лиценце (члан 62. став 3),

16) у јаму са метаном или другим запаљивим гасом, или опасном угљеном прашином, или у објектима на нафтном и гасном пољу лице унесе лакозапаљиву материју или друге сличне ствари (члан 64. став 1),

17) не предузима мјере потребне за заштиту живота и здравља грађана, или не врши обезбјеђење имовине у складу са прописима из те области (члан 65),

18) врши послове мињања у рударству без одговарајуће лиценце (члан 71),

19) врши послове сеизмичких мјерења у рударству без одговарајуће лиценце (члан 72),

20) одлаже и управља рударским отпадом без употребне дозволе за управљање рударским отпадом (члан 74)

21) у случају привремене обуставе радова не поступа у складу са чланом 77. овог закона,

22) у случају трајне обуставе радова не поступа у складу са чланом 78. овог закона,

23) за вријеме штрајка не осигура безбједност рударских објеката, заштиту живота и здравља људи и заштиту животне средине (члан 80),

24) не обавијести Министарство о промјени услова утврђених у поступку издавања лиценце (члан 93. став 1).

(2) Новчаном казном од 3.000 КМ до 9.000 КМ за прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу.

Члан 103.

(1) Новчаном казном од 5.000 КМ до 15.000 КМ казниће се за прекршај правно лице које:

1) не обезбиједи стручни надзор при експлоатацији минералних сировина и извођењу других рударских радова (члан 12. став 1),

2) истовремено са експлоатацијом минералне сировине не врши геолошка истраживања на одобреном експлоатационом пољу ради промјене категорије постојећих резерви минералне сировине (члан 18),

3) одобравање упрошћеног рударског пројекта повјери правном лицу које не испуњава услове за техничко руковођење у рударству (члан 35),

4) током изградње рударских објеката не посједује документацију прописану чланом 37. Закона,

5) не изради план извођења рударских радова и извјештај о изведеним радовима и не достави их Министарству у прописаном року (члан 38),

6) комисији за технички преглед не да на увид потребну документацију (члан 43),

7) прије пуштања рударског објекта у пробни рад не обавијести Министарство и Инспекторат о почетку пробног рада (члан 44),

8) не израђује графичку документацију која садржи податке о промјенама на површини терена и о стању рударских објеката у експлоатационом пољу (члан 46),

9) за вријеме извођења рударских радова не обезбиједи прописану документацију (чл. 47. и 48),

10) не води рударске геодетске мјерне књиге (члан 50. став 1),

11) не донесе акт о процјени ризика за сва радна мјеста (члан 54. став 1),

12) не донесе акт о личним заштитним средствима и опреми за свако радно мјесто (члан 57),

13) не врши теоретску и практичну обуку и провјеру знања радника о оспособљености за самосталан, безбједан и здрав рад на пословима на којима су распоређени, као и једном годишње провјеру теоретског и практичног познавања прописа о техничким мјерама и мјерама заштите на раду, као и плана одбране и акције спасавања у случајевима

ма изненадног удеса, код надзорног и техничког особља, палилаца мина, висококвалификованих и квалификованих радника (члан 59),

14) послове службе спасавања и противпожарне заштите повјери радницима који нису оспособљени за обављање тих послова (члан 63),

15) не обавијести Министарство, Инспекторат и орган управе надлежан за унутрашње послове о сваком смртном случају, групној повреди, тежој повреди на раду и удесу (члан 68),

16) не поступа у складу са чланом 73. Закона.

(2) Новчаном казном од 2.000 КМ до 6.000 КМ за прекршаје из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу.

Члан 104.

Новчаном казном од 2.000 КМ до 6.000 КМ казниће се физичко лице ако врши експлоатацију минералних сировина супротно одредбама овог закона.

ГЛАВА X

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 105.

Поступци издавања рјешења покренути до ступања на снагу овог закона довршиће се по одредбама Закона о рударству ("Службени гласник Републике Српске", број 59/12).

Члан 106.

(1) Влада ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети:

1) Уредбу о управљању рударским отпадом (члан 74. став 2),

(2) Министар ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети:

1) Правилник о одобравању експлоатационог поља (члан 15. став 5),

2) Правилник о извођењу рударских радова који нису у вези са експлоатацијом минералних сировина (члан 23. став 4),

3) Правилник о критеријумима за одређивање висине накнаде за трошкове ревизије пројеката и рад чланова комисије за ревизију (члан 30. став 2),

4) Правилник о изradi, ревизији и одобравању рударских пројеката (члан 33),

5) Правилник о садржају годишњих извјештаја о експлоатацији минералне сировине (члан 38. став 4),

6) Правилник о рударским геодетским мјерењима (члан 51),

7) Правилник о садржају акта о процјени ризика у рударству (члан 54. став 4),

8) Правилник о полагању стручног испита у области рударства (члан 89. став 10),

9) Правилник о издавању и одузимању лиценци за обављање послова у области рударства (члан 95. став 1).

(3) До доношења правилника из става 2. т. 1), 3), 4), 5) и 6) овог члана примјењују се подзаконски акти који су важиви на дан ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом.

Члан 107.

(1) До доношења правилника из члана 66. став 1. овог закона примјењиваће се правилници бивше СФРЈ преузети чланом 12. Уставног закона за спровођење Устава Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 21/92), и то:

1) Правилник о техничким мјерама заштите на раду при рударским подземним радовима ("Службени лист СФРЈ", број 11/67),

2) Правилник о техничким мјерама и о мјерама заштите на раду при превозу људи и материјала окнима рудника ("Службени лист СФРЈ", број 18/92),

3) Правилник о техничким нормативима при превозу људи и материјала окнима рудника ("Службени лист СФРЈ", број 18/92),

4) Правилник о техничким мјерама и заштити на раду при раду на површинским откопима угља, металних и неметалних минералних сировина ("Службени лист СФРЈ", број 32/64),

5) Правилник о техничким нормативима за машине са дизелским моторима који се употребљавају при подземним рударским радовима у неметанским јамама ("Службени лист СФРЈ", број 66/78),

6) Правилник о мјерама заштите на раду при подземној експлоатацији камене соли ("Службени лист СФРЈ", број 15/67),

7) Правилник о техничким нормативима за рударске радове при истраживању и експлоатацији лежишта камене соли ("Службени лист СФРЈ", број 8/79),

8) Правилник о мјерама заштите при руковању експлозивним средствима и минирању у рударству ("Службени лист СФРЈ", број 9/67),

9) Правилник о техничким нормативима при руковању експлозивним средствима и минирању у рударству ("Службени лист СФРЈ", бр. 26/88 и 63/88),

10) Правилник о заштити на раду при изradi експлозива и барута и манипулисања експлозивима и барутима ("Службени лист СФРЈ", број 55/69),

11) Правилник о заштитним мјерама при руковању експлозивима и лагумању (минирању) у рудницима и каменоломима, као и при другим радовима ("Службени лист ФНРЈ", број 98/49),

12) Правилник о техничким нормативима за изградњу јамских магацина експлозивних средстава и рудницима с подземном експлоатацијом минералних сировина ("Службени лист СФРЈ", број 12/88),

13) Правилник о техничким нормативима и условима за пројектовање и извођење електричних постројења у просторијама у којима се ради са експлозивима ("Службени лист СФРЈ", број 17/74),

14) Правилник о техничким нормативима за заштиту од статичког електрицитета ("Службени лист СФРЈ", број 62/73),

15) Правилник о техничким нормативима за подземну експлоатацију угља ("Службени лист СФРЈ", бр. 4/89, 45/89, 3/90 и 54/90),

16) Правилник о техничким мјерама за превоз транспортерима са траком у рударству ("Службени лист СФРЈ", бр. 5/83 и 12/74),

17) Правилник о техничким нормативима при превозу људи у рудницима са подземном експлоатацијом минералних сировина хоризонталним и косим просторијама ("Службени лист СФРЈ", број 34/89),

18) Правилник о техничким нормативима за подземну експлоатацију минералних сировина метала и неметала ("Службени лист СФРЈ", број 24/91),

19) Правилник о техничким нормативима при истраживању и експлоатацији нафте, земних плинова и слојних вода ("Службени лист СФРЈ", бр. 43/79, 41/81 и 15/82),

20) Правилник о техничким мјерама и о заштити на раду при истраживању и експлоатацији нафте и земних плинова дубинским бушотинама ("Службени лист СФРЈ", број 14/67),

21) Правилник о техничким прописима за електрична постројења у рудницима са подземном експлоатацијом ("Службени лист ФНРЈ", бр. 10/62, и СФРЈ, бр. 9/64 и 16/67),

22) Правилник о техничким нормативима за електрична постројења, уређаје и инсталације у рудницима са под-

земном експлоатацијом (“Службени лист СФРЈ”, бр. 21/88 и 90/91),

23) Правилник о електричним постројењима на надземним мјестима угроженим од експлозивних смјеша (“Службени лист СФРЈ”, број 17/67),

24) Правилник о техничким нормативима за припрему сировина - руда обојених метала (“Службени лист СФРЈ”, број 36/79),

25) Правилник о техничким нормативима за површинску експлоатацију лежишта минералних сировина (“Службени лист СФРЈ”, бр. 4/86 и 62/87),

26) Правилник о техничким нормативима за површинску експлоатацију архитектонско-грађевинског камена (украсног камена), техничког камена, шљунка и пијеска, те за прераду архитектонско-грађевинског камена (“Службени лист СФРЈ”, број 11/86),

27) Правилник о мјерама и нормативима заштите на раду на оруђу за рад (“Службени лист СФРЈ”, број 18/91),

28) Правилник о средствима личне заштите на раду и личној заштитној опреми (“Службени лист СФРЈ”, број 35/69),

29) Правилник о техничким нормативима за електрична постројења и уређаје у рудницима са површинском експлоатацијом минералних сировина (“Службени лист СФРЈ”, број 66/87),

30) Правилник о заштитним мјерама против опасности од електричне струје у радним просторијама и радилиштима (“Службени лист ФНРЈ”, број 107/47),

31) Правилник о заштити на раду при коришћењу електричне струје (“Службени лист СРБиХ”, број 34/88),

32) Правилник о техничким нормативима за заштиту електроенергетских постројења од пожара (“Службени лист СФРЈ”, број 74/90),

33) Правилник о техничким мјерама за погон и одржавање електроенергетских постројења (“Службени лист СФРЈ”, број 19/68),

34) Правилник о техничким прописима и громобранима (“Службени лист СФРЈ”, број 13/68),

35) Правилник о техничким нормативима за заштиту електроенергетских постројења од пренапона (“Службени лист СФРЈ”, бр. 7/71 и 47/76),

36) Правилник о опреми и поступку пружања прве помоћи и о организовању службе спасавања у случају незгоде на раду (“Службени лист СРБиХ”, број 38/86),

37) Правилник о начину и поступку вршења периодичних прегледа и испитивања средстава рада, опреме, радних и помоћних просторија у области заштите на раду (“Службени гласник Републике Српске”, број 10/94).

(2) Прописи из става 1. овог члана, за које су донесени технички нормативи и стандарди, примјењују се само у дијелу који се односи на мјере заштите.

Члан 108.

Правна лица која обављају дјелатности у области рударства дужна су да ускладе своје пословање са одредбама овог закона, у року од годину дана од његовог ступања на снагу.

Члан 109.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о рударству (“Службени гласник Републике Српске”, број 59/12).

Члан 110.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.